

آزمون‌های سراسری گاج

گزینه دوسم را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۲۳۰	مدت پاسخگویی: ۲۱۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	فارسی	۲۵	۱	۲۵	۱۸ دقیقه
۲	زبان عربی (عمومی)	۲۵	۲۶	۵۰	۲۰ دقیقه
۳	دین و زندگی	۲۵	۵۱	۷۵	۱۷ دقیقه
۴	زبان انگلیسی	۲۵	۷۶	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۵	ریاضی و آمار ۳	۲۰	۱۰۱	۱۲۰	۲۵ دقیقه
۶	علوم و فنون ادبی ۳	۲۰	۱۲۱	۱۴۰	۲۰ دقیقه
۷	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	۱۰ دقیقه
۸	تاریخ ۳	۲۰	۱۵۱	۱۷۰	۲۰ دقیقه
۹	جغرافیا ۳	۲۰	۱۷۱	۱۹۰	۲۰ دقیقه
۱۰	جامعه‌شناسی ۳	۲۰	۱۹۱	۲۱۰	۲۰ دقیقه
۱۱	فلسفه دوازدهم	۲۰	۲۱۱	۲۳۰	۲۰ دقیقه

آزمون‌های سراسر گاج

دروس	طراحان	ویراستاران علمی
فارسی	امیرنجات شجاعی - مهدی نظری	اسماعیل محمدزاده مسیح گرجی - مریم نوری‌نیا
زبان عربی	روح‌اله اصغری	حسام حاج مؤمن - علیرضا شفیع شاهو مرادیان - پرینا فیلو سید مهدی میرفتحی
دین و زندگی	مرتضی محسنی کبیر محمد رضایی بقا - محمد آقاصالح	بهاره سلیمی
زبان انگلیسی	امید یعقوبی فرد	مریم پارسائیان
ریاضیات	محمد یگانه	مریم ولی عابدینی - ندا فرهختی مینا نظری
تاریخ	محمد اسماعیل سلمان پور	سیده مریم میرقاسمی - فاطمه ساریخانی مریم پارسائیان - علی علی پور
جغرافیا	محسن مصلاهی	محمد اسماعیل سلمان پور مریم پارسائیان - سیده مریم میرقاسمی فاطمه ساریخانی
جامعه‌شناسی	مینا تاجیک	مریم پارسائیان - رقیه بژند سیده مریم میرقاسمی - علی علی پور
فلسفه و منطق	سید حسام‌الدین جلالی طهرانی	مریم پارسائیان - عماد صفرنژاد

فروشگاه مرکزی گاج: تهران - خیابان انقلاب
نبش بازارچه کتاب

اطلاع‌رسانی نام: ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی: www.gaj.ir

آماده‌سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعتی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: مریم جمشیدی عینی - مینا نظری

ویراستاران فنی: بهاره سلیمی - ساناز فلاحی - مروارید شاه‌حسینی - مریم پارسائیان - پرینا فیلو

سرپرست واحد فنی: سعیده قاسمی

صفحه‌آرا: فرهاد عبدی

طراح شکل: فاطمه میناسرشت

حروف‌نگاران: پگاه روزبهانی - زهرا نظری‌زاد - سارا محمودنسب - الناز دارانی - مهناز کاظمی - اکرم قدمی

امور چاپ: علی مزرعتی

۸ ۴

(ب) بابکان: نسبت

(الف) دیلمان: مکان

(ه) کارفرمایان: جمع (بهاران: زمان / گریان: قید و صفت ساز)

بررسی سایر موارد:

(ج) پاییزان: زمان

(د) «ان» مربوط به ساختمان واژه ساده «روان» (روح) است.

۹ ۳

(۳) «سرو» در این گزینه «منادا» است. در سایر گزینه‌ها، منادا وجود ندارد.

۱۰ ۳

بررسی جملات اسنادی در گزینه‌ها:(۱) این جهان را سفله دان / بسیار او اندک شمر / گرچه داده سفله بسیار است /
مسئره

آن بسیار نیست (۴ مورد)

مسئره

(۲) دشمنان تو همه بیمار [ند] / بنده تن‌درست [م] / آن‌که او بیمار نیست

مسئره

مسئره

مسئره

(دست‌کم ۳ مورد)

«باید» به تعبیری فعل و به تعبیری نشانه التزامی برای فعل اسنادی محذوف
«باشد» است.(۳) این جهان راه است / ما راهی [هستیم] / مرکب خوی ماست / رنجه گردد /
مسئره

هرکه از ما مرکبش رهوار نیست (۵ مورد)

مسئره

(۴) دین را دام سازد (۱ مورد)

مسئره

۱۱ ۴

یک جهان بیمار / جهان: وابسته وابسته (ممیز)، متعلق به
وابسته پیشین

۱۲ ۲

آرایه‌های بیت: مجاز: جهان مجاز از مردم جهان / «سر» در
مصراع اول مجاز از اندیشه، قصد
کنایه: پا بوسیدنایهام تناسب: «سر» در مصراع دوم: ۱- نوک (معنی درست) ۲- عضوی از بدن
(معنی نادرست، متناسب با پا و زلف)

جناس تام: «سر» در مصراع اول و «سر» در مصراع دوم

تناسب (مراعات نظیر): سر و پا - سر و زلف

۱۳ ۲

بررسی ابیات:

حسن آمیزی (بیت «ه»): حرف سرد

حسن تعلیل (بیت «الف»): علت به سمت بالا بودن مرگان معشوق آن است که
برای شفای چشم بیمارش دعا می‌کند.ایهام تناسب (بیت «ب»): هزاران ۱- چندین هزار (مجازاً به معنی تعداد بسیار
زیاد، معنی درست) ۲- بلبان (معنی نادرست متناسب با بلبل و نغمه و گل)اسلوب معادله (بیت «د»): گرد غم / دل پررخته ما / الفت داشتن = غبار /
غبار چشم پرویزن / آشنا بودن

اغراق (بیت «ج»): آب برداشتن از جوی کهکشان

فارسی

۱ ۴

معنی درست واژه‌ها: **تعَلَّل**: عذر و دلیل آوردن، به تعویق
انداختن چیزی یا انجام کاری، درنگ، اهمال کردن / **حمایل**: نگه‌دارنده، محافظ
(حایل: مانع) / **برزخ**: حدفاصل میان دو چیز، زمان بین مرگ تا رفتن به بهشت
یا دوزخ، فاصله بین دنیا و آخرت / **شبح**: آن‌چه به صورت سیاهی به نظر
می‌آید، سایه موهوم از کسی یا چیزی

۲ ۲

معنی درست واژه‌ها: **هیون**: شتر، به‌ویژه شتر قوی‌هیکل و
درشت‌اندام / **مکیده** یا **مکیدت**: کید، مکر، حيله / **گربت**: غم، اندوه (گربت
جور: اندوه حاصل از ظلم و ستم)

۳ ۳

معنی درست واژه‌ها: **سکندری**: حالت انسان که بر اثر برخورد
با مانع، کنترل خود را از دست بدهد و ممکن است به زمین بیفتد. /
بحبوحه: میان، وسط (۲ اشتباه)**بررسی سایر گزینه‌ها:**

(۱) بذله: شوخی، لطیفه

(۴) گنّف: طرف، کناره

۴ ۲

املاک درست واژه در سایر گزینه‌ها:(۱) **عزل**: بازداشتن از کار و منصب (آزل: ابتدا نداشتن، آغاز نداشتن)

(۳) مألوف

(۴) محظور

۵ ۳

املاک درست واژه‌ها:

(د) سبو / بحر (و) سمن / خاست

(الف) زوال

(ج) آزر

۶ ۱

املاک درست واژه: اهتزاز: شاد شدن، جنبیدن

۷ ۱

تعداد جمله‌ها در مصراع‌ها:

مصراع اول: گفتم / ببخشای (۲ جمله)

مصراع دوم: گفتا / ندارد (۲ جمله)

مصراع سوم: دید / [آب] نگردید (۲ جمله)

مصراع چهارم: ندارد (۱ جمله)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) نقش مفعولی در مصراع‌ها:

مصراع اول: «آن» که محذوف است و به تعبیری جمله «به تهی‌دستی ...
ببخشای» (هر دو متعلق به فعل «گفتم») / مصراع دوم: «آن» که محذوفاست و به تعبیری جمله «الف ... ندارد» (هر دو متعلق به فعل «گفتم») /
«هیچ» متعلق به فعل «ندارد» / مصراع سوم: «نخل» متعلق به فعل «دید» /

مصراع چهارم: «حیا» متعلق به فعل «ندارد»

(۳) [که] به تهی‌دستی امید ببخشای / [که] الف قامت ما هیچ ندارد (۲ جمله
پیرو)

(۴) الف قامت ما / نخل قد او / شاخ گل ... باغ / گل این باغ (۴ وابسته وابسته)

۱۴ ۱ کنایه: زهر داشتن چشم / دست چیزی را کوتاه کردن

حس آمیزی: —

بررسی آرایه‌ها در سایر گزینه‌ها:

۲) اسلوب معادله: پاک‌طینت / گرانان / سازگاری کردن = آب / آهن / آهنگ
جدایی نکردن

جناس: آهنگ و آهن

۳) مجاز: عالم مجاز از مردم عالم

واج آرایه: تکرار صامت «ر»، تکرار مصوّت بلند «ا»

۴) تشخیص: این‌که عشق کف دست داشته باشد

استعاره: کف عشق (اضافه استعاری) / تشخیص موجود در بیت هم استعاره است.

۱۵ ۳ تشبیه: معشوق به مهر (خورشید)

جناس تام: مهر (خورشید) و مهر (محبت)

واج آرایه: تکرار صامت‌های «ر»، «د» و «م»

تضاد: بدیدم ≠ ندیدم

۱۶ ۴ بررسی گزینه‌ها:

الف) رسم شادباش دادن

ب) وجود آتشکده

ج) رسم کلاه‌داری و آیین تاج‌گذاری

د) آیین خاکسپاری

ه) اعتقادات مذهبی

و) رسم رفتن به جنگ به همراه اختر کاویان (پرچم منسوب به کاوه)

۱۷ ۲ مفهوم گزینه (۲): توصیه به گوشه‌نشینی و تفکر

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: عجز انسان از درک راز هستی

۱۸ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): دشمنی روزگار با

انسان‌های والا

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) هراس و اندوه شاعر از ستم روزگار

۲) شکایت همگان از روزگار

۴) توصیه به صبر و ستایش آزادگی

۱۹ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): ضرورت توجه به

زیردستان

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) توصیه به صبر

۲) بلندمرتبی در عین فرودستی ظاهری / ستایش همت

۳) تقابل عشق و عقل

۲۰ ۲ مفهوم گزینه (۲): نکوهش حيله‌گری

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: توصیه به حفظ عزت نفس و نکوهش درافتادن

با انسان ناشایست

۲۱ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): توصیه به

سنجیده‌گویی

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) توصیه به خاموشی

۲) هر کسی توانایی سنجیده سخن گفتن ندارد.

۴) برکنار بودن سنجیدگان از آسیب زشت‌گویان

۲۲ ۳ ابیات سؤال معرّف «وادی چهارم» در منطق الطیر، یعنی وادی

«استغنا» است.

۲۳ ۳ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۳): ظاهر، آیینۀ باطن است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) نکوهش ریاکاری و تظاهر به پشیمانی / پشیمانی بدون تغییر و اصلاح، بی‌معنی است.

۲) جلوه‌گری مایه رنج و آسیب است.

۴) ستایش راست‌گویی و گله از دشمنی همگان با راستی

۲۴ ۱ مفهوم گزینه (۱): توجه به معشوق حقیقی با همه وجود /

وحدت وجود

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: توکل / طلب عنایت از خداوند

۲۵ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): ارزشمندی و

والامقامی شهیدان راه عشق / ظاهر، آیینۀ باطن است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) پافشاری بر ادعا نشانه حق به جانب بودن پنداشته می‌شود.

۲) ارزشمندی دل و این که دل، معیار تشخیص است.

۳) بلاکشی عاشق و تأثیر زیبایی معشوق

زبان عربی (عمومی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا تعریب یا مفهوم مشخص

کن (۳۵ - ۲۶):

۲۶ ۳ ترجمه کلمات مهم: هذا خَلَقَ اللّٰه: این، آفرینش خداوند است /

فأروني: پس به من نشان دهید / ماذا: چه چیز / خَلَقَ الذّٰیْنِ مِن دونه: کسانی

که غیر اویند، آفریده‌اند

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱) «این چنین» معادل «هكذا» است نه «هذا: این»، «خَلَقَ» ماضی است نه مضارع.

۲) «ماذا: چه چیز، چه» نه «چگونه»، «خَلَقَ» فعل ماضی است نه مصدر.

۴) «ماذا» ادات استفهام است و «آن چه» برای آن نادرست است، «الذین»

ترجمه نشده است.

۲۷ ۴ ترجمه کلمات مهم: الصّدیق الوفّٰی: دوست باوفا /

مَنْ: کسی است که / يُهْدِي إِلَیّ: به من پیشکش می‌کند / عیوبی: عیب‌های مرا /

لأته: زیرا او / یُرید: می‌خواهد / تقدّمی: پیشرفت مرا

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱) «مَنْ» در ترجمه لحاظ نشده است، «عیوب» جمع است، «یُرید: می‌خواهد»

نه «دوست دارد: یُحِبُّ»، «پیشرفت دادن» ترجمه دقیقی نیست.

۲) «مَنْ» در «دوست باوفای من» معادلی ندارد، «عیوب» جمع است نه

مفرد، «یُرید» مضارع است نه ماضی.

۳) دَقَّت کنید در این ترجمه «لأته» لحاظ نشده است.

۲۲ ۴ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) «مُحَافِظَةً» مفعول مطلق تأکیدی است و باید با قیدهای «قطعاً، بی شک، حقیقتاً» ترجمه شود نه «باید»، «مزارع» جمع مکسر است نه مفرد.
(۲) ترجمه درست: «این مردمان آرام و خوشبخت زندگی می‌کردند.»
(۳) «يَتَدَخَّلُ» و «يُخَلِّ» مضارع است نه ماضی.

۲۳ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «لَنْ» فعل مضارع را به مستقبل منفی تبدیل می‌کند: برنخواهیم گشت.
(۲) در این عبارت «لِمَ» برای چه» داریم نه «لَمَ» چون بعدش فعل مضارع نیامده است.
ترجمه: «برای چه هم‌کلاسی ما به کتابخانه دانشگاه رفت؟»
(۴) «سوف + فعل مضارع» باید به صورت مستقبل ترجمه شود. و مهم‌تر این که صیغه فعل للمخاطبة است نه للمخاطبات؛ «برخواهی گشت».

۲۴ ۳ «وجود دارد: هُنَاكَ يُوجَدُ» [رد گزینه (۲)]، «خشکی» معرفه

است [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]، «پوششی» نکره است: غلاف [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]، «خود را پنهان می‌کند: يَسْتَرُ نَفْسَهُ» [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]

۲۵ ۱ «آن چه را دوست نداری به تو گفته شود، نگو.» گزینه (۱) هم

دقیقاً همین پیام را دارد.

■ با دقت متن زیر را بخوان، سپس به سوالات زیر متناسب با متن پاسخ بده (۴۲ - ۳۶):

انار از برترین میوه‌هایی به شمار می‌آید که انسان ارزش آن‌ها را شناخته است. آن، میوه‌ای خوش‌طعم و مفید است و چند بار در قرآن کریم یاد آن آمده است. درخت انار در فصل پاییز می‌روید و زیست‌بوم اصلی آن ایران است و سپس کاشت آن در بسیاری از کشورها انتشار یافت. فوائد انار بسیار است و اما در فایده‌های سلامتی آن، پزشکان خوردنش را برای بیمارانی که مبتلا به کم‌خونی می‌شوند، تجویز می‌کنند، زیرا حاوی نسبت بالایی از آهن است. علاوه بر آن، تقویت‌کننده معده و برای آن مفید است و برای سینه و سرفه سودمند است و سرماخوردگی را درمان می‌کند. علاوه بر این‌ها، پوست انار حاوی ماده‌ای است که انسان از زمانی قدیم آن را در صنعت رنگرزی استفاده کرده است که به نام «تانین» شناخته می‌شود!

۲۶ ۴ بر اساس متن اشتباه را مشخص کن:

- (۱) انسان در زمان گذشته از انار استفاده می‌کرد!
(۲) هیچ جزئی از اجزای انار نیست، مگر آن‌که فایده‌ای دارد!
(۳) ایرانیان اولین کسانی بودند که به کشت انار اقدام کردند!
(۴) از انار فقط در اهداف سلامتی استفاده می‌شود! [نادرست است؛ چون در متن گفته شده که در صنعت رنگرزی هم مورد استفاده قرار می‌گیرد].

۲۷ ۲ دانشمندان تأکید دارند که انار در درمان بیماری کم‌خونی مفید

است .....

- (۱) زیرا حاوی ماده‌ای است که «تانین» نامیده می‌شود!
(۲) به خاطر این‌که حاوی مقداری زیادی از آهن است! [کاملاً درست]
(۳) زیرا سرماخوردگی و سرفه را درمان می‌کند!
(۴) زیرا پزشکان در درمان این بیماری شایع ناتوان هستند!

۲۸ ۱ ترجمه کلمات مهم: إذا: هرگاه، هر زمان، اگر / أَكْثَرَ الْمَزَارِعُونَ

من: کشاورزان زیاد روی کنند در «دقت کنید؛ «أَكْثَرَ» فعل ماضی در باب افعال است نه اسم تفضیل. / استخدام المبيدات الزراعية: استفاده از آفت کش‌های کشاورزی / تَلَوْتُ الأثرية: خاک‌ها آلوده می‌شود / تَتَعَرَّضُ حَيَاةُ الإنسان للخطر: زندگی انسان به خطر می‌افتد

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

- (۲) «أَكْثَرَ» فعل است نه اسم. «استخدام» مصدر است و نباید به صورت فعلی ترجمه شود. «تَلَوْتُ» فعل مضارع و اشتباه ترجمه شده است.
(۳) «المزارعون» فاعل است و «أكثر» فعل معلوم است اما در ترجمه به صورت مجهول آمده.
(۴) «أكثر» فعل است نه اسم تفضیل. «تَلَوْتُ» و «تَتَعَرَّضُ» صیغه «للمخاطبة» هستند، اما در ترجمه فعل‌ها در صیغه «للمخاطبين» آمده است. «انسانی» اشتباه است و باید «انسان» ترجمه شود.

۲۹ ۱ ترجمه کلمات مهم: قَدْ تَلَجَّأ: گاهی پناه می‌برند /

بعض الطيور: برخی پرندگان / إلى حبل ذكیة: به حبله‌هایی هوشمندانه / لَتُبْعِدَ: تا دور سازند / مَفْتَرَسِيها: شکارچی‌هایشان را [مفترسین + ها = مفترسیها] / عَنْ فِرَاخِها: از جوجه‌های خود

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

- (۲) «دیده شده است» معادلی ندارد. «با پناه بردن» نادرست است. ضمیر «ها» ترجمه نشده است. «تُبْعِدَ» مضارع است نه ماضی.
(۳) «تَلَجَّأ» مضارع است. «قَدْ» قبل از فعل مضارع ترجمه نشده است. «مَفْتَرَسِيها» جمع مذکر سالم است نه مفرد.

(۴) «شده است ... پناه ببرند» غلط ترجمه شده است. «مفترسی» در اصل «مفترسین» بوده و جمع است. «تُبْعِدَ: دور سازند» نه «دور شوند». [دور شوند: يَبْتَعِدُ]

۳۰ ۳ ترجمه کلمات مهم: إِنْ تُطَالِعْ: اگر مطالعه کنی / هذه الكُتَبُ: این

کتاب‌ها را / مُطَالَعَةٌ دَقِيقَةٌ: به دقت / تَطَّلِعُ عَلَيَّ: آگاهی پیدا می‌کنی از / تعالیم الإسلام القیمة: آموزه‌های ارزشمند اسلام

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «کسی» معادلی ندارد. صیغه‌های فعل نادرست ترجمه شده است (للمخاطب است اما للغائب ترجمه شده است). «الإسلام» مضاف‌إلیه است نه صفت (نگفته است «الإسلامی»).

(۲) مفعول مطلق نوعی نباید به این صورت ترجمه شود. «از» در «از اسلام» نادرست است. «تَطَّلِعُ» ترجمه دقیقی نشده است.

(۴) «تَطَّلِعُ» فعل است و نباید به صورت «مطالعه تو» ترجمه شود. «تعالیم الإسلام» اشتباه ترجمه شده است.

۳۱ ۲ ترجمه کلمات مهم: مَن: هرکس / لَمْ يُؤدِّبَهُ الوالدان: پدر و

مادر او را تربیت نکنند / صغیراً: در کودکی، درحالی‌که کودک است / يُؤدِّبَةُ الزمَنُ: زمانه به او ادب می‌آموزد

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) ضمیر «تش» در «والدینش» اضافی است. «الزمَنُ» فاعل است و «در طول زمان» ترجمه نادرستی است.

(۳) «الوالدان» فاعل است و نباید با «توسط» ترجمه شود. «در طول زمان» نادرست است.

(۴) «مَن» ترجمه نشده است. «آن کودکی» معادل ندارد. «خواهد پرداخت» ترجمه نادرستی است.

۳۸ ۳ [گزینه] درست را مشخص کن:

- (۱) پزشکان نتوانسته‌اند فواید پزشکی انار را کشف کنند! [نادرست است؛ در متن به فواید پزشکی انار اشاره شده است.]
 (۲) انار معده را تقویت می‌کند اما در درمان سرماخوردگی استفاده نمی‌شود! [قسمت دوم اشتباه است.]
 (۳) می‌توان گفت که انار میوه‌ای پاییزی است! [کاملاً درست است: تَنْبُتُ شَجَرَةَ الرِّمَانِ فِي فَصْلِ الخَرِيفِ.]
 (۴) درختان انار فقط در مناطقی در ایران می‌رویند و رشد می‌کنند! [نادرست است؛ چون در متن آمده در دیگر کشورها هم کشت آن انتشار یافته است.]

۳۹ ۴ براساس متن «تائین» ماده‌ای است که .....

- (۱) قابل خوردن است و در انار موجود است! [قابل خوردن نیست!]
 (۲) در بسیاری از صنایع هم چون داروسازی استفاده می‌شود! [کاملاً نادرست!]
 (۳) درختان انار را که در ایران می‌رویند، زینت می‌بخشد! [گزاره‌ای بی‌ربط و نادرست!]
 (۴) در پوست انار است و از آن رنگ استخراج می‌شود! [کاملاً صحیح]

■ گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۲ - ۴۰):

۴۰ ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) مزید ثلاثی ← مجزئ ثلاثی

(۳) مجهول ← معلوم

(۴) فاعله «قدر» ← فاعله «الإنسان»

۴۱ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مثنی مدکر ← مفرد مذکر / فاعل ← مضاف‌إلیه

(۲) اسم مبالغه ← «الرُّمَان» اسم مبالغه نیست؛ اسم مبالغه بر وزن «فَعَال» و «فَعَالَةٌ» است.

(۳) مثنی مدکر ← مفرد / فاعل ← مضاف‌إلیه

۴۲ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مصدره علی وزن انفعال ← مصدره علی وزن افتعال

(۳) مجهول ← معلوم

(۴) علی وزن انفعال ← علی وزن اِنْفَعَلَ

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۵۰ - ۴۳):

۴۳ ۱ «تَوَازُن» درست است؛ چون مصدر از باب «تَفَاعُل» است.

۴۴ ۴ بررسی و ترجمه گزینه‌ها:

(۱) تَعَدَى (تجاوز کرد، تعدی کرد): به ظلم از حق تجاوز کرد!

(۲) قَوَّرَ (تصمیم گرفت): تصمیم گرفت و خواست به کاری بپردازد!

(۳) مَوْلِم (دردناک): آن‌چه باعث درد جسمی و روحی می‌شود!

(۴) حَمُض (اسید): ماده‌ای که برای کشتن حشرات مضر به‌کار گرفته می‌شود! [نادرست است. این تعریف برای «أشْمِدَة کیمیایوِیة» است.]

۴۵ ۲ بررسی و ترجمه گزینه‌ها:

(۱) «کم» ادات استفهام است؛ ورزشگاه بزرگ شهر ظرفیت چند تماشاچی را دارد؟

(۲) «أی» معنای «هر» می‌دهد و استفهامی نیست (در این‌جا معنای استفهامی «کدام» را ندارد). هر کاری که انسان در طبیعت انجام دهد، نتیجه‌اش را می‌بیند!

۳ «مَن» اسم استفهام است: زمانی که بیرون شرکت بودم، چه کسی با من تماس گرفت؟

۴ هم «کیف» ادات استفهام است: هوا آرام نیست پس چگونه می‌توانیم در دریاچه شنا کنیم؟

۴۶ ۳ در سایر گزینه‌ها به ترتیب: «إِخْتَفَى: پنهان شد» و «ظَهَرَ: نمایان شد»؛ «أَنَامَ: می‌خوابم» و «أَسْتَيْقَظُ: بیدار می‌شوم»؛ «تَدَخَّلُ: داخل می‌شوند» و «تَخْرُجُ: خارج می‌شوند» متضاد هستند.

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) این ماهی در مکانی امن پنهان شده بود اما بعد از یک سال نمایان گشت!

(۲) در ساعت ده شب می‌خوابم و در ساعت پنج صبح بیدار می‌شوم!

(۳) در این منطقه باران نمی‌بارد و این سال‌ها از خشکی رنج می‌برد!

(۴) این ماهی‌ها در پوششی از مواد مخاطی که از دهانشان خارج می‌شوند، داخل می‌شوند!

۴۷ ۳ تأکید بر وقوع فعل، وظیفه مفعول مطلق تأکیدی است. تنها در گزینه (۳) مفعول مطلق تأکیدی می‌بینیم: «مُرَاقَبَةٌ».

دقت کنید: «لباب» صفت آن نیست؛ چون از نظر جنسیت تطابق ندارند و نقش دیگری دارد (معادل قید زمان).

۴۸ ۳ در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) بعد از مصدر جمله مضاف‌إلیه (المَحْبَبِينَ) و صفت (سَعِيدَةٌ / دَامَتْ) آمده است. بنابراین مفعول مطلق نوعی هستند.

دقت کنید: در گزینه (۳) بعد از مصدر، صفت نیامده است. «رَاضِيَيْنَ» حال است نه صفت برای اسم مؤنث «عَيْشَةٌ».

۴۹ ۲ با توجه به ضمیر «كُنَّ» که جمع مؤنث مخاطب است، گزینه‌های (۱) و (۳) رد می‌شوند. گزینه (۳) «طالبتی» در اصل «طالبتین» بوده و مثنی مؤنث است. گزینه (۴) هم نادرست است؛ چون اسم «ال» دار برای منادا شدن باید با «أَيْهَا، أَيْتَهَا» باشد.

۵۰ ۳ «صُنْدُوق» خبر است.

دقت کنید: «مضاف» نقش نیست.

دین و زندگی

۵۱ ۲ قرآن کریم در آیه ۵۳ سوره زمر می‌فرماید: «قُلْ يَا عِبَادِيَ

الَّذِينَ اسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ ...» خطاب به کسانی که بسیار به خود ستم روا داشته‌اند سفارش می‌کند که از رحمت خداوند ناامید نشوند و تکرار توبه اگر واقعی باشد، موجب محبوب شدن انسان نزد خداوند و جلب رحمت او می‌شود. (يَجِبُ التَّمَتُّهُرَينَ)

۵۲ ۱ مبلغان مسیحی که تشکیلات تبلیغی پیچیده و وسیعی را جهت تبلیغ اعتقادات مسیحیت تأسیس کرده بودند، اعتقادات نادرستی را که از نظر خودشان اعتقادات رسمی مسیحیت بود تبلیغ می‌کردند.

اعتراف به گناهان خود در حضور کشیش، آیین باطلی بود که توسط این مبلغین، میان مسیحیان رواج یافت.

دلیل رد گزینه‌های (۲) و (۳): عقیده باطل غسل دادن کودک در هنگام تولد به خاطر پاک شدن از گناه اولیه حضرت آدم بود.

قرآن کریم در آیه ۹ سوره زمر می‌فرماید: «قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولَئِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ» که می‌داند و کسانی که نمی‌دانند، فقط صاحبان خرد پند می‌گیرند» در این آیه مقایسه‌ای میان دانایان و نادانان با استفهام‌انکاری شکل گرفته و در انتهای آیه درباره پند گرفتن انحصاری خردمندان سخن می‌گوید.

۶۱ ۲ آن نوع موسیقی که بی‌بند و باری و شهوت را تقویت و تحریک می‌کند و مناسب مجالس لهو و لعب است، حرام است.

تولید، توزیع و تبلیغ فیلم‌ها و لوح‌های فشرده، مجلات، روزنامه‌ها، کتاب‌ها و انواع آثار هنری به منظور گسترش فرهنگ و معارف اسلامی و مبارزه با تهاجم فرهنگی و ابتذال فرهنگی از مصادیق مهم عمل صالح و از واجبات کفای است. دارای پاداش اخروی است.

۶۲ ۱ مهم‌ترین راه اصلاح و معالجه جامعه از این بیماری‌ها انجام دادن وظیفه امر به معروف و نهی از منکر (نظارت همگانی) است و اگر مردم کوتاهی کنند و اقدامات دلسوزان جامعه به جایی نرسد و به تدریج انحراف از حق ریشه بدواند، اصلاح آن مشکل می‌شود و نیاز به تلاش‌های بزرگ و فعالیت‌های اساسی و زیربنایی پیدا می‌شود تا آن‌جا که ممکن است نیاز باشد انسان‌های بزرگی جان و مال خود را تقدیم کنند تا جامعه را از تباهی برهانند و مانع خاموشی کامل نور هدایت شوند.

۶۳ ۱ پیامبر (ص) می‌فرماید: «... سوگند به کسی که جان من در دست قدرت اوست، هر شاگردی که برای تحصیل علم [نه به قصد شهرت و نه برای تظاهر و تفاخر] به خانه عالمی رفت و آمد کند، در هر گامی، ثواب و پاداش عبادت یکساله عابد برای او منظور می‌گردد و برای هر قدمی که در این مسیر می‌نهد، شهر آبادی در بهشت برای او آماده می‌سازند، بر روی زمین که راه می‌رود، زمین نیز برای او طلب آموزش می‌کند...» این موضوع به علم‌دوستی و تفکر و تعقل که یکی از معیارهای تمدن اسلامی است، اشاره دارد و با آیه شریفه «قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ: بگو آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند برابرنند» هم آوایی دارد.

۶۴ ۳ حقیقت توبه آن است که انسان بعد از انجام گناه در دل احساس پشیمانی کند و زبان حالش این باشد که «چقدر بد شد، کاش این کار را نمی‌کردم، چرا به فرمان خدا بی‌توجهی کردم» توبه انجام شده و گناه بخشیده می‌شود. امام باقر (ع) می‌فرماید: «برای توبه کردن پشیمانی کافی است.»

شیطان انسان را به تسویف می‌کشد، «تسویف» از ریشه «سوف» و به معنای امروز و فردا کردن و کار امروز را به فردا انداختن است. به عبارت دیگر، فرد گنهکار دائماً به خود می‌گوید: «به زودی توبه می‌کنم» و این گفته را آن‌قدر تکرار می‌کند تا این‌که دیگر میل به توبه در او خاموش می‌شود.

۶۵ ۱ از اقدامات مهم رسول خدا (ص)، ایجاد نگرش در جامعه بود که موجب تحول در روابط بین ملت‌ها (بین‌المللی) گردید که براساس آن ایشان آموخت که دو جبهه‌ای که واقعاً در مقابل یکدیگر قرار دارند، جبهه حق و جبهه باطل است و آیه شریفه «مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَ الَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ» مؤید آن است.

۵۳ ۱ در داستان بشر بن حارث می‌خوانیم که: «شنیدن ماجرا صاحب‌خانه را چند لحظه در اندیشه فرو برد. جمله اگر بنده می‌بود، بندگی می‌کرد و حرمت صاحب خود را نگه می‌داشت» چون تیری بر قلبش نشست و او را تکان داد.

۵۴ ۲ پس از گذر از قرون وسطی و شکل‌گیری دوره جدید، توجه گسترده‌ای در کشورهای اروپایی به حقوق، قانون، ساختار حکومت و دولت پدید آمد که عموماً عکس‌العملی در برابر حاکمیت نامطلوب کلیسا در قرون وسطی بود. آگاهی به قانون و حقوق که ابتدا با ترجمه آثار اسلامی اتفاق افتاد.

۵۵ ۱ یکی از زمینه‌های پیدایش تمدن جدید، بهره‌گیری از تجربیات سایر تمدن‌ها است که در این باره ویل دورانت مورخ غربی بسیاری از هنرها و فنون برجسته اروپایی هم‌چون معماری، اسلحه‌سازی و ... را مدیون صنعتگران مسلمان می‌داند.

۵۶ ۲ با ساخته شدن ماشین‌آلات صنعتی و تولید انبوه کالا، تولید فراوان شد و جاذبه تبلیغات نیازهای کاذب به وجود آورد تا انسان‌ها را به تنوع طلبی و مصرف‌گرایی سرسام‌آور سوق دهد تا سودآوری برای صاحبان کارخانه‌ها و سرمایه‌داران داشته باشد، جدی‌ترین آسیب این رویه تغییر الگوی زندگی و دل‌مشغولی دائمی مردم به کالاهای گوناگونی است که همه روزه وارد بازار می‌گردد و اذهان و افکار را به خود مشغول می‌کند و در نتیجه، انسان را از اساسی‌ترین نیاز خود، یعنی پرورش تکامل بعد معنوی و متعالی خویش، غافل می‌سازد.

۵۷ ۳ قرآن کریم، در آن‌جا اوصاف نمازگزاران را بیان می‌کند، یکی از ویژگی‌های آن‌ها را این‌گونه ذکر می‌کند که آنان در حال خود برای محرومان و فقیران نیز حق معینی قرار داده‌اند و آن‌جا که تکذیب‌کنندگان دین را معرفی می‌کند از کسانی یاد می‌کند که یتیمان را از خود می‌رانند و دیگران را به اطعام مساکین تشویق نمی‌نمایند.

۵۸ ۱ هر کس که نگران عاقبت کار خود است به روشنی در می‌یابد که تکیه بر خداوند و اعتقاد به دستورات او، هر گونه نگرانی نسبت به آینده را از بین می‌برد و علت و سبب آن در عبارت شریفه: «أَقْمِنِ أَنْتَسِ بُنْيَانَهُ عَلَي تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَ رِضْوَانٍ...» با معرفی اساس و بنیاد کار بر تقوا و خشنودی و رضای الهی، مذکور است.

۵۹ ۲ توبه‌کننده تلاش می‌کند، حقوقی که با گناه خود ضایع کرده است جبران نماید، دسته‌ای از این حقوق، مربوط به خداوند است، مهم‌ترین حق خداوند نیز، حق اطاعت و بندگی اوست. توبه‌کننده باید بکوشد کوتاهی‌های خود را در پیشگاه خداوند جبران کند؛ برای مثال، نمازها یا روزه‌های از دست داده را به تدریج قضا نماید و عبادت‌های ترک شده را به جا آورد.

۶۰ ۳ یکی از معیارهای تمدن اسلامی و از اهداف مهم پیامبر اکرم (ص) ارتقای جایگاه خانواده و احیای منزلت زن و ارزش‌های اصیل او است که از عناصر اصلی این برنامه به شمار می‌رود، که در خانواده پیامبر، زنان، پایه‌پای مردان تاریخ را رقم زده‌اند.

۷۴ ۲ در حوزه جهانی و حضور مؤثر و فعال در آن، نیاز به انتخاب روش‌های درست برای انتقال پیام اسلامی را ضروری می‌کند تا ترسیم چهره منطقی و عقلانی دین اسلام آشکار گردد و این موضوع در آیه شریفه «أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ...» تجلّی دارد.

۷۵ ۲ آثار منفی حوزه علم عبارت‌اند از: ۱- مصرف‌زدگی ۲- نابودی طبیعت ۳- علم‌زدگی

زبان انگلیسی

۷۶ ۱ اگر جای شما بودم، مطمئن می‌شدم [که] نسخه پشتیبان خوبی از تمام داده‌های هارد دیسک دارم.

توضیح: برای بیان شرط فرضی و خیالی در زمان حال و آینده از ساختار شرطی نوع دوم استفاده می‌شود و در نتیجه در بند شرط به فعل گذشته ساده (در این مورد "were") نیاز داریم و بند جواب شرط با فعل آینده در گذشته ساده (شکل ساده فعل + would) کامل می‌شود.

دقت کنید: در بند شرط جملات شرطی نوع دوم برای تمامی اشخاص به جای "was" از "were" استفاده می‌شود.

۷۷ ۴ او عطر بسیار تندی زده بود. بوی عطرش مدتی طولانی بعد از این‌که اتاق را ترک کرده بود باقی ماند.

توضیح: در صورتی‌که دو عمل در گذشته با فاصله زمانی از یک‌دیگر انجام شوند، برای اشاره به فعلی که ابتدا انجام شده، از زمان گذشته کامل (had+p.p.) و برای فعل دیگر از زمان گذشته ساده (در این‌جا "remained") استفاده می‌شود.

۷۸ ۲ این دارو می‌تواند همراه غذا یا با معده خالی مصرف شود. ولی تلاش کنید آن را هر روز به یک شکل مصرف کنید.

توضیح: فعل "take" (در این‌جا [دارو و غیره] مصرف کردن، خوردن) در این مورد جزء افعال متعدی است و به مفعول نیاز دارد. با توجه به این‌که مفعول این فعل (یعنی "this medicine") پیش از فعل قرار گرفته است، این فعل را به صورت مجهول نیاز داریم و پاسخ در بین گزینه‌های (۲) و (۴) است.

دقت کنید: در این تست، از شکل مجهول فعل "can" برای بیان امکان در حال و آینده استفاده شده است.

۷۹ ۳ او بعد از متوجه شدن [این] که اتومبیلش سرقت شده بود، فوراً با اداره پلیس تماس گرفت.

توضیح: در صورتی‌که دو فعل در گذشته با فاصله زمانی از یک‌دیگر انجام شوند، برای اشاره به فعلی که ابتدا انجام شده، از زمان گذشته کامل (had+p.p.) و برای فعل دیگر از زمان گذشته ساده استفاده می‌شود. البته در این جمله "realizing" جایگزین "he realized" شده است.

دقت کنید: چون مفعول فعل متعدی "steal" (دزدیدن) یعنی "car" پیش از جای خالی قرار دارد، این فعل در زمان گذشته کامل و به صورت مجهول استفاده می‌شود.

۸۰ ۲ در جریان هضم [غذا]، نشاسته‌ها و قندها در غذایی [که] می‌خورید به گلوکز تبدیل می‌شوند، قندی که بدن‌تان برای [تولید] انرژی استفاده می‌کند.

- (۱) تجدید کردن
(۲) تبدیل کردن، برگرداندن
(۳) انتقال دادن؛ رساندن
(۴) فراهم کردن، ارائه کردن

۶۶ ۴ در زمینه احکام اقتصاد، باید قبل از ورود به عرصه کار و تجارت با احکام تجارت آشنا شویم تا گرفتار کسب حرام نگردیم، لذا امام علی (ع) در این‌باره می‌فرماید: «یا مَعْشَرَ التَّجَارِ الْفَقِهَ ثُمَّ الْمَتْجَرَ: ای گروه تاجران و بازرگانان اول یادگیری مسائل شرعی تجارت، سپس تجارت کردن».

۶۷ ۲ باید دقت کنیم تغییر نگرش انسان‌ها در آیه شریفه «مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ ...» مذکور است چون نگاه‌شان به توحید و معاد را بیان می‌کند و با توجه به آیه شریفه: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ...» اطاعت از خدا و رسول، جنبه عملی دارد که شیوه زندگی فردی و اجتماعی مردم را تغییر می‌دهد.

۶۸ ۴ یکی از ابعاد عدالت، عدالت اقتصادی است که قرآن کریم تفاوت انسان دین‌دار و بی‌دین را در آن دانسته و فرموده است: «أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّبْنِ: و ویژگی آنان را راندن یتیمان (نه استهزاء و مسخره کردن فقرا) و تشویق نکردن دیگران به اطعام مساکین، (عدم پایبندی به وظایف اجتماعی در قبال مساکین) می‌داند.

۶۹ ۴ آیه شریفه: «قَدْ أَلْحَقَ مِنَ زَكَاهَا: به یقین هر کس خود را تزکیه کرد، رستگار شد» به تزکیه نفس که موجب پاک شدن (پالایش) نفس انسان از آلودگی‌ها (گناهان) می‌شود، اشاره دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) این آیه اشاره‌ای به زکات نکرده است.
(۲) این آیه به مراقبت و محاسبه نفس اشاره‌ای نکرده است.
(۳) این آیه اشاره به رستگاری اخروی دارد نه آباد کردن تلاش‌ها و کوشش‌های دنیوی

۷۰ ۳ باید بکشیم جامعه خود را به شاخص‌های تمدن متعالی اسلام نزدیک کنیم و در آن صورت است که می‌توانیم به جامعه‌ای اسوه و نمونه برای دیگران تبدیل شویم. قرآن کریم می‌فرماید: «وَ كَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَ يُكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا».

۷۱ ۳ در این گفت‌وگو وقتی زهره بن عبدالله گفت: مردم همه از یک پدر و مادر زاده شده‌اند و همه برادر و خواهر یک‌دیگرند، رستم پس از تأیید سخن زهره بن عبدالله پاسخ داد: راست می‌گویی، اما در میان ما مردم ایران، سنتی از زمان اردشیر رایج شده که با دین شما سازگار نیست، کشاورز و پیشه‌ور حق ندارد به طبقه بالاتر روند و از امتیازات آن برخوردار شوند، اگر این طبقات در ردیف اشراف قرار گیرند، پا از گلیم خود درازتر خواهند کرد و با اعیان و اشراف به ستیز برخوانند خواست.

۷۲ ۴ شاید در نگاهی ابتدایی، دستیابی به این هدف بزرگ، یعنی تحقق تمدن آرمانی اسلام، در مقایسه با توان و امکانات موجود و مشکلات پیش رو، یک بلندپروازی به نظر برسد. ایجاد تمدن اسلامی به عنوان یک آرمان نیازمند برنامه‌ای است که ما را به سطح لازم از توانمندی برساند و قدرت لازم را برای ایفای نقش در جهان کنونی به ما ببخشد.

۷۳ ۴ پیشرفت علمی، پایه‌های استقلال یک ملت را تقویت می‌کند و مانع تسلط بیگانگان (اجانب) می‌شود و آیه شریفه «وَ كَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا...» مؤید تحکیم پایه‌های جامعه است؛ زیرا باید بکشیم جامعه خود را به شاخص‌های تمدن متعالی اسلام نزدیک کنیم و در آن صورت به جامعه‌ای اسوه و نمونه برای دیگران تبدیل می‌شویم (شهداء علی الناس).

۴ ۸۸

- (۱) حرارت، گرما
(۲) زغال
(۳) بار
(۴) سوخت

۳ ۸۹

توضیح: در این تست، از مصدر با "to" برای بیان هدف و مقصود از انجام فعل استفاده شده است.

۱ ۹۰

- (۱) چون (که)، چرا که
(۲) گرچه، اگرچه
(۳) با وجود این، با این حال
(۴) مگر این که

۱ ۹۱

- (۱) مایع
(۲) انرژی
(۳) شکل؛ رقم
(۴) قدرت، نیرو؛ برق

۲ ۹۲

توضیح: "oil" (نفت) اسم غیرقابل شمارش است و در نتیجه در زمان حال ساده، فعل اصلی پس از آن به "s" سوم شخص مفرد نیاز دارد و در پایان گزینه‌ها نیز مجاز نیستیم آن را جمع ببندیم.

دقت کنید: بعد از "a mixture of" (ترکیبی از)، "many" و "a few" هر دو اسم قابل شمارش "chemical" و "type" جمع بسته می‌شوند.

یک موضوع مورد بحث گسترده در دهه گذشته، گرمایش جهانی است. آیا واقعاً انسان‌ها باعث شده‌اند که سیاره ما گرم‌تر شود؟ دانشمندان توافق دارند که دماهای جهانی در طول ۱۵۰ سال گذشته، حدوداً یک درجه فارنهایت افزایش یافته است. دما در بخش‌هایی از قطب شمال، حدود دو درجه افزایش یافته است. با این وجود، دماها در طی آن مدت زمان نیز نوسان داشته‌اند.

با توجه به اطلاعات محدود، دانشمندان از چند استراتژی برای تخمین تغییرات دما استفاده می‌کنند. حلقه‌های درخت و لایه‌های رسوبی [به دست آمده] از اقیانوس‌ها و دریاچه‌ها نشانه‌هایی را در اختیار ما قرار می‌دهند. حفاری گودال‌ها در میان صفحه‌های یخی قطبی زمین نیز اطلاعاتی در رابطه با هزاران سال گذشته به ما ارائه می‌دهند.

با این حال، برخی دانشمندان تردید دارند [که] آیا چنین مدارکی معتبر است [یا خیر]. برخی استدلال می‌کنند [که] اطلاعات و برنامه‌های اقلیمی ارتقا یافته کامپیوتری برای تدوین ادعاهای قطعی در مورد گرمایش جهانی بسیار مبهم هستند. آن‌ها نوسانات دمایی عمده را در طول تاریخ مورد ملاحظه قرار می‌دهند. این تغییرات به هیچ ساخت بشری مربوط نیست و احتمال دارد تنها چرخه آب و هوایی دیگری باشد. در نتیجه، بحث راجع به [این که] آیا گرمایش جهانی توسط انسان ایجاد شده است یا خیر و [این که] آیا هر کاری می‌توان یا باید در مورد آن انجام داد، ادامه دارد.

اصطلاح «گازهای گلخانه‌ای» به تغییرات در جو [که] ناشی از فعالیت انسان [است]. اشاره دارد. صرف نظر از [این که] چنین گازهایی در گرمایش جهانی سهم دارند یا خیر، از منظر زیست‌محیطی، کاهش این گازها یک روش عاقلانه است که [باید] دنبال شود. یک راه برای انجام این کار، یافتن منابع انرژی جایگزین غیر از سوزاندن زغال سنگ است.

۳ ۹۳

کدام شواهد در متن بیان شده است تا تئوری گرمایش جهانی را تقویت کند؟

- (۱) آب شدن یخ‌های قطبی
(۲) تغییرات جمعیت حیوانات
(۳) افزایش دماها در سرتاسر جهان
(۴) اوزون کاهش یافته در جو

۴ ۸۱

بچه‌ها تخیل قوی‌ای دارند که به منظور تبدیل شدن آن‌ها به بزرگسالان خلاق باید تشویق شود.

- (۱) خلق؛ ایجاد
(۲) تولید، ساخت
(۳) توصیف، شرح
(۴) تصور، تخیل

۱ ۸۲

او در طول زندگی‌اش با رنج زیادی مواجه شده است، ولی همواره حتی پر دشوارترین چالش‌ها [نیز] غلبه کرده است.

- (۱) غلبه کردن بر، چیره شدن بر
(۲) بخشیدن
(۳) آویزان کردن، آویختن
(۴) [تلویزیون و غیره] پخش کردن

۳ ۸۳

منبع اصلی آب شیرین در کشور ما بارش بارانی است که در دریاچه‌ها و رودخانه‌ها جمع می‌شود.

- (۱) جنبشی، حرکتی
(۲) تدریجی
(۳) [آب] شیرین؛ [هوا و غیره] تازه
(۴) [مواد غذایی] ارگانیک

۳ ۸۴

آن فیلم خارق‌العاده بود؛ جلوه‌های ویژه فوق‌العاده بودند و داستان عالی بود.

- (۱) فزاینده، رو به افزایش
(۲) جمعی؛ اجتماعی
(۳) خارق‌العاده؛ خیالی
(۴) ذهنی؛ روحی

۲ ۸۵

می‌خواهم به خاطر [این که] از دست تو عصبانی شدم عذرخواهی کنم. تقصیر تو نبود [که] آن کار را نگرفتم، پس نباید سرت داد می‌زدم.

- (۱) بیان کردن، ذکر کردن
(۲) عذرخواهی کردن، معذرت خواستن
(۳) همکاری کردن، با هم کار کردن
(۴) سازماندهی کردن، سازمان دادن

۱ ۸۶

برای ایرانی‌هایی که برنامه دارند کم‌تر از سه ماه در ترکیه بمانند، ویزا نیاز نیست.

- (۱) نیاز داشتن، لازم بودن؛ مستلزم ... بودن
(۲) شامل بودن
(۳) شارژ کردن؛ متهم ساختن
(۴) درگیر کردن؛ مشارکت دادن

۱ ۸۷

با پیشرفت علم و فناوری در حال حاضر افراد بسیاری پیشنهاد می‌دهند که ممکن است جایگزین‌هایی برای جانشین شدن به جای آزمایش حیوانات وجود داشته باشد.

- (۱) جایگزین، جانشین
(۲) درگیری؛ مشارکت
(۳) ملاحظه، توجه
(۴) پیش‌زمینه

بدون نفت، زندگی مدرن متوقف خواهد شد. برای درست کردن سوخت‌هایی که ماشین‌ها، کامیون‌ها، قطارهای دیزلی، کشتی‌ها و هواپیماها را به حرکت درمی‌آورد، نفت مورد نیاز است. نیروگاه‌ها برای تولید [بخش] عظیمی از برق جهان، نفت را می‌سوزانند و بسیاری از خانه‌ها از کوره‌های نفت‌سوز برای گرما استفاده می‌کنند. هم چنین نفت بسیار مهم است زیرا آن برای ساخت پلاستیک‌ها، منسوجات و سایر محصولات مفید مورد نیاز است. نفت یک مایع غلیظ [و] تیره است که [در لایه‌های] زیرزمینی عمیق و زیر بستر دریا نهفته است. چاه‌های نفتی برای استخراج نفت که به آن نفت خام یا مواد نفتی نیز گفته می‌شود، حفر می‌شوند. نفت خام شامل ترکیبی از مواد شیمیایی و انواع مختلف نفت است. روغن موتور از نفت خام تهیه می‌شود. آن کمک می‌کند قطعات دستگاه به راحتی سر بخورند (حرکت کنند) به طوری که آن دستگاه به خوبی کار کند.

۹۸ ۲ کدام دسته از افراد به عنوان کاربران متداول چرتکه ذکر نشده‌اند؟

- (۱) مردم در دوران باستان
- (۲) دانش‌آموزان در اواخر قرن بیستم
- (۳) دانش‌آموزان در اوایل قرن بیستم
- (۴) بازرگانان در برخی جوامع سنتی

۹۹ ۲ کلمه "they" که در پاراگراف آخر زیر آن خط کشیده شده به "abacuses" اشاره دارد.

- (۱) ماشین حساب‌های دستی (۲) چرتکه‌ها
- (۳) بازرگانان تجاری (۴) جوامع سنتی

۱۰۰ ۳ ایده اصلی پاراگراف آخر چیست؟

- (۱) ماشین‌حسابی که با باتری کار می‌کند تنها شیوه حل مسائل حساب است.
- (۲) همه باید ماشین‌حساب دستی یا چرتکه داشته باشند.
- (۳) سابقاً چرتکه نوع کارآمدی از ماشین‌حساب بود.
- (۴) چرتکه هرگز به اندازه کافی کارآمد نبود.

ریاضی و آمار

۱۰۱ ۴ چند جمله اول دنباله را می‌یابیم: $a_1 = -4$ و $a_{n+1} = 3 + a_n$

$$\xrightarrow{n=1} a_2 = 3 + a_1 = 3 + (-4) = -1$$

$$\xrightarrow{n=2} a_3 = 3 + a_2 = 3 + (-1) = 2$$

$$\xrightarrow{n=3} a_4 = 3 + a_3 = 3 + (2) = 5$$

دنباله حاصل یک دنباله حسابی است: $-4, -1, 2, 5, \dots$
که در آن $a_1 = -4$, $d = 5 - 2 = 3$ است.

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) \Rightarrow S_{10} = \frac{10}{2}(2(-4) + (10-1)(3))$$

$$= 5(-8 + 27) = 5(19) = 95$$

$$d = -15 - (-18) = -15 + 18 = 3, S_n = 0$$

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) \Rightarrow 0 = \frac{n}{2}(2(-15) + (n-1)(3))$$

$$\Rightarrow \frac{n}{2}(-42 + 3n - 3) = 0 \Rightarrow \frac{n}{2}(3n - 45) = 0$$

$$\begin{cases} \frac{n}{2} = 0 \Rightarrow n = 0 \text{ غ قی} \\ 3n - 45 = 0 \Rightarrow 3n = 45 \Rightarrow n = \frac{45}{3} = 15 \end{cases}$$

$$d = \frac{a_2 - a_1}{2 - 1} = \frac{5 - 1}{1} = \frac{5 - 3}{3} = \frac{2}{3}$$

می‌دانیم a_{16} واسطه حسابی a_{15} و a_{17} است پس:

$$2a_{16} = a_{15} + a_{17} \Rightarrow \underbrace{a_{15} + a_{16} + a_{17}}_{2a_{16}} = 2a_{16} + a_{16} = 3a_{16}$$

$$= 3(a_1 + 15d) = 3(1 + 15(\frac{2}{3})) = 3(1 + 10) = 3(11) = 33$$

۹۴ ۱ یک منبع خوب برای یاد گرفتن بیشتر در مورد این موضوع چه خواهد بود؟

- (۱) یک سایت علمی پژوهش اقلیمی
  - (۲) کتابی در مورد قطب شمال
  - (۳) یک برنامه گفت‌وگومحور در تلویزیون
  - (۴) پیش‌بینی روزانه آب و هوا
- ۹۵ ۲ در پاراگراف اول، این [گزاره] به چه معنی است که دماها در طول زمان نوسان داشته‌اند؟
- (۱) آن‌ها در بخش‌های مختلف جهان متفاوت هستند.
  - (۲) آن‌ها به صورت بی‌قاعده‌ای افزایش و کاهش یافته‌اند.
  - (۳) آن‌ها به سرعت در حال گرم‌تر شدن هستند.
  - (۴) آن‌ها با جزرومدها بالا و پایین رفتند.

۹۶ ۳ کدام یک از گزاره‌های زیر یک دیدگاه [شخصی] است؟

- (۱) دماهای جهانی در طول ۱۵۰ سال گذشته، حدود یک درجه فارنهایت افزایش یافته است.
- (۲) حفاری گودال‌ها در میان صفحه‌های یخی قطبی زمین اطلاعاتی را در مورد هزاران سال گذشته به ما ارائه می‌دهند.
- (۳) برنامه‌های اقلیمی ارتقایافته کامپیوتری برای تدوین ادعاهای قطعی در مورد گرمایش جهانی بسیار مبهم هستند.
- (۴) در طول تاریخ نوسانات دمایی عمده وجود داشته است.

امروزه افراد در بسیاری از وسایل مختلف به ماشین‌حساب‌های «دستی» دسترسی دارند: کامپیوترها؛ تلفن‌های هوشمند و ماشین‌حساب‌های تک‌کاربره و کوچک. [کافی است] یک دکمه را این‌جا یا یک دکمه را آن‌جا فشار دهید و آن فوراً محاسبات پیچیده را حساب می‌کند. ما از این با عنوان فناوری «مدرن» یاد می‌کنیم.

یکی از اولین ماشین‌حساب‌های دستی نخستین بار در اوایل دهه ۱۹۶۰ فراهم شد (عرضه شد). بیست سال بعد کامپیوترهای شخصی به طور گسترده مورد استفاده قرار گرفتند و مدتی پس از آن تلفن‌های همراه با ماشین‌حساب [متداول شدند]. هزاران سال پیش، مدت‌ها قبل از اختراع باتری‌ها یا برق، نسخه‌های اولیه ماشین‌حساب در حال استفاده بودند.

اولین ماشین‌حساب «چرتکه» نامیده شد و هم‌چنین به عنوان یک «قاب شمارش» شناخته می‌شد. یک چرتکه مانند یک مستطیل چوبی با یک رشته سیم کشیده‌شده در میان [آن] به نظر می‌رسد. سنگ‌ها یا مهره‌های کوچک در امتداد سیم‌ها سر می‌خورند (حرکت می‌کنند). انواع دیگری [نیاز] وجود دارد [که با] استفاده از ریسمان‌های کوچک یا شیارها در شن‌های سفت در امتداد آن‌چه که مهره‌های کوچک [در آن] حرکت می‌کنند، ساخته می‌شود. افراد برای حل مسائل جمع، تفریق، ضرب، تقسیم، ریشه دوم (جذر) و ریشه سوم با سرعت شگفت‌انگیز از چرتکه استفاده می‌کنند. این ابزارهای شمارش به اندازه‌ای سریع و قابل حمل هستند که امروزه هنوز هم در برخی جوامع سنتی در میان بازرگانان تجاری مورد استفاده قرار می‌گیرند. هم‌چنین آن‌ها تا اواسط قرن بیستم در بیشتر مدارس استفاده می‌شدند. با پیدایش ماشین‌حساب‌های دستی، آن‌ها به سرعت منسوخ شدند.

۹۷ ۲ کلمه "instantly" (فوراً) در پاراگراف اول نزدیک‌ترین معنی را به "immediately" دارد.

- (۱) عموماً
- (۲) فوراً، بی‌درنگ
- (۳) مستقیماً، یگراست
- (۴) (به طور) پیوسته، دائماً

۱۱۰ اگر a, b, c سه جمله متوالی از یک دنباله هندسی باشند،

همواره $b^2 = ac$ است. پس:

$$(x+1)^2 = (x+5)(x-1) \Rightarrow x^2 + 2x + 1 = x^2 - x + 5x - 5$$

$$\Rightarrow x^2 + 2x + 1 - x^2 + x - 5x + 5 = 0 \Rightarrow -2x + 6 = 0$$

$$\Rightarrow -2x = -6 \Rightarrow x = \frac{-6}{-2} = 3$$

$$\frac{x=3}{\rightarrow 3+5, 3+1, 3-1, \dots \rightarrow 8, 4, 2, \dots}$$

$$r = \frac{4}{8} = \frac{1}{2}$$

$$a_7 = 3, a_9 = 243$$

$$r^{m-n} = \frac{a_m}{a_n} \Rightarrow r^{7-9} = \frac{243}{3} \Rightarrow r^2 = 81 \Rightarrow r = 3$$

$$a_7 = a_1 \times r^6 \Rightarrow 3 = a_1 \times 3^6 \Rightarrow 3 = a_1 \times 9 \Rightarrow a_1 = \frac{3}{9} = \frac{1}{3}$$

$$\frac{a_1}{r} = \frac{\frac{1}{3}}{3} = \frac{1}{9}$$

۱۱۲ هر سال ۱۰ درصد از جمعیت این شهرستان کم می‌شود. در این مسأله با یک دنباله هندسی با جمله اول ۱۰۰۰۰ و $r = 0.9$ مواجه هستیم:

$$a_8 = a_1 r^7 \Rightarrow a_8 = 10000 \cdot (0.9)^7 = 10000 \cdot \left(\frac{9}{10}\right)^7$$

$$= 10000 \times \frac{4782969}{1000000} = 47829.69$$

$$r = \frac{1}{2} = 2$$

$$a_n = a_1 \times r^{n-1} \Rightarrow 128 = \frac{1}{4} \times (2)^{n-1} \Rightarrow \frac{128}{\frac{1}{4}} = 2^{n-1}$$

$$\Rightarrow 4 \times 128 = 2^{n-1} \Rightarrow 2^7 \times 2^7 = 2^{n-1} \Rightarrow 2^9 = 2^{n-1}$$

$$\Rightarrow n-1=9 \Rightarrow n=10$$

$$S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \Rightarrow S_{10} = \frac{1}{4} \times \frac{1-2^{10}}{1-2}$$

$$= \frac{1}{4} \times \frac{1-1024}{-1} = \frac{1}{4} \times \frac{-1023}{-1} = \frac{1}{4} \times 1023 = \frac{1023}{4} = 255.75$$

$$\sqrt[4]{4^6} = 4^{\frac{6}{4}} = 4^{\frac{3}{2}} = (2^2)^{\frac{3}{2}} = 2^3$$

$$\sqrt[4]{8^6} = 8^{\frac{6}{4}} = 8^{\frac{3}{2}} = (2^3)^{\frac{3}{2}} = 2^{\frac{9}{2}} \Rightarrow 2^{\frac{9}{2}} \times 2^{\frac{9}{2}} = 2^9$$

$$a_1 = 2, a_2 = 1, a_3 = \frac{1}{2}, \dots$$

$$r = \frac{a_2}{a_1} = \frac{1}{2} \Rightarrow S_n = \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1}$$

$$\Rightarrow S_{10} = \frac{2\left(\left(\frac{1}{2}\right)^{10} - 1\right)}{\frac{1}{2} - 1} = \frac{2\left(\frac{1}{1024} - 1\right)}{-\frac{1}{2}}$$

$$= \frac{2\left(\frac{1-1024}{1024}\right)}{-\frac{1}{2}} = \frac{2 \times (-1023)}{1024} = \frac{-2046}{1024} = \frac{-1023}{512}$$

$$= \frac{2^2 \times 1023}{1024} = \frac{1023}{256}$$

۳ ۱۰۴

$$d = \frac{a_{11} - a_7}{11 - 7} = \frac{51 - 39}{4} = \frac{12}{4} = 3$$

$$a_7 = a_1 + 6d \Rightarrow 39 = a_1 + 6(3) \Rightarrow 39 - 18 = a_1 \Rightarrow a_1 = 21$$

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) \Rightarrow S_{15} = \frac{15}{2}(2(21) + (15-1)3) \\ = \frac{15}{2}(42 + 42) = \frac{15}{2}(84) = 15 \times 42 = 630$$

۱ ۱۰۵

$$a_1 = 1, a_{n+1} = \frac{a_n}{a_n + 1} \xrightarrow{n=1} a_2 = \frac{a_1}{a_1 + 1} \Rightarrow a_2 = \frac{1}{1+1} = \frac{1}{2}$$

$$\xrightarrow{n=2} a_3 = \frac{a_2}{a_2 + 1} \Rightarrow a_3 = \frac{\frac{1}{2}}{\frac{1}{2} + 1} = \frac{\frac{1}{2}}{\frac{3}{2}} = \frac{1}{3}$$

$$\xrightarrow{n=3} a_4 = \frac{a_3}{a_3 + 1} \Rightarrow a_4 = \frac{\frac{1}{3}}{\frac{1}{3} + 1} = \frac{\frac{1}{3}}{\frac{4}{3}} = \frac{1}{4}$$

با توجه به روند دنباله مقدار a_1 برابر $\frac{1}{n}$ خواهد بود.

$$-2, 0, 4, 10, \dots$$

۳ ۱۰۶ جملات دنباله عبارتند از:

حال گزینه‌ها را امتحان می‌کنیم. مثلاً جمله چهارم دنباله باید ۱۰ شود:

$$\xrightarrow{n=4} a_4 = (4)^2 - 3 = 16 - 3 = 13 \quad \times \quad \text{گزینه (۱)}$$

$$\xrightarrow{n=4} a_4 = (4)^2 - 3(4) = 16 - 12 = 4 \quad \times \quad \text{گزینه (۲)}$$

$$\xrightarrow{n=4} a_4 = (4)^2 - (4) - 2 = 16 - 4 - 2 = 10 \quad \checkmark \quad \text{گزینه (۳)}$$

$$\xrightarrow{n=4} a_4 = 2^4 - 4 = 16 - 4 = 12 \quad \times \quad \text{گزینه (۴)}$$

۲ ۱۰۷

$$a_n = S_n - S_{n-1} \Rightarrow a_7 = S_7 - S_6$$

$$\left. \begin{aligned} \xrightarrow{n=7} S_7 &= \frac{7(7-1)}{2} = \frac{7 \times 6}{2} = 21 \\ \xrightarrow{n=6} S_6 &= \frac{6(6-1)}{2} = \frac{6 \times 5}{2} = 15 \end{aligned} \right\} \Rightarrow a_7 = 21 - 15 = 6$$

۴ ۱۰۸ روش اول:

$$2 + 4 + 6 + \dots + 80$$

$$S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n) \Rightarrow S_{40} = \frac{40}{2}(2 + 80) = 20(82) = 1640$$

روش دوم: مجموع n جمله اول از اعداد زوج طبیعی از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$n(n+1) = 40(40+1) = 40(41) = 1640$$

$$a_7 = 2a_8 \Rightarrow a_1 r^6 = 2a_1 r^7 \Rightarrow 1 = 2r \Rightarrow r = \frac{1}{2}$$

$$a_7 = 20 \Rightarrow a_7 = a_1 r^6 \Rightarrow 20 = a_1 \times \left(\frac{1}{2}\right)^6 \Rightarrow 20 = \frac{1}{64} a_1$$

$$\Rightarrow a_1 = \frac{20}{\frac{1}{64}} = 1280 \Rightarrow a_{n+1} = \frac{1}{2} a_n, a_1 = 1280$$

۳ ۱۰۹

د) دوش: دیشب (معنی درست) / کتف (معنی نادرست، متناسب با لب و دل)
 کام: آرزو (معنی درست) / دهان (معنی نادرست، متناسب با لب و دل)
 ه) مهر: عشق (معنی درست) / خورشید (معنی نادرست، متناسب با سیاره و گردون)
 تیر: نوعی جنگ‌افزار (معنی درست) / سیارة عطارد (معنی نادرست، متناسب با سیاره و گردون)

۱۲۶ ۲ اغراق (بیت «د»): بزرگ‌نمایی در شیون کردن

حس آمیزی (بیت «الف»): تلخ شدن زندگی
 اسلوب معادله (بیت «ج»): خامان / پخته‌گویی / کار ساختن = خار / گرمی
 آتش / زبان کوتاه کردن
 حسن تعلیل (بیت «ه»): علت تکامل ماه نو، «کم خود گرفتن» یعنی قناعت و سازگاری با رنج‌ها و کاستی‌ها دانسته شده است.
 ایهام (بیت «ب»): دور از تو: ۱- در فراق تو ۲- از تو دور باشد

۱۲۷ ۱ بررسی آرایه‌ها:

الف) اغراق: گذشتن می از سر
 ب) ایهام: راستی: ۱- کشیدگی قامت ۲- درست‌کاری و اخلاص و صداقت
 ج) حس آمیزی: شعر تر
 د) حسن تعلیل: علت دژم (غمگین، خشمگین و پریشان) شدن غنچه، نازک‌دلی آن در برابر بی‌شرمی نرگس دانسته شده است.
 ه) اسلوب معادله: پاک‌طینت / گرانان / سازگاری کردن = آب / آهن / هرگز
 آهنگ جدایی نکردن
 و) ایهام تناسب: مهر: عشق (معنی درست) / خورشید (معنی نادرست، متناسب با ماه و روز و شب)
 تاریخ (اول): رشته مو (معنی درست) / تاریخ (معنی نادرست، متناسب با تاریخ دوم و شب و ماه)
 تاریخ (دوم): تاریخ (معنی درست) / رشته مو (معنی نادرست، متناسب با طرّه)

۱۲۸ ۳ هنگام تلفظ واژه‌های «به‌سان، گرفته، کوله‌بار، فشرده، چوب‌دست، فضای، خلوت» در هجای پایانی، اختیار «تغییر کمیّت مصوت کوتاه به بلند» وجود دارد.

۱۲۹ ۴ تقطیع بیت سؤال:

دا	نی	کی	بر	عد	ذا	ر	ت	خا	ل	ب	یا	ه	چیست
-	-	-	-	-	-	U	U	-	U	-	-	U	-
									↓				
									-				

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن (مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل)

تقطیع گزینه (۴):

گر	بگ	ذ	رد	ز	جو	ش	ن	جا	نم	ع	جب	م	دار
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن (مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل)

۳ ۱۱۶ ۲ ساعت برابر ۱۲۰ دقیقه یعنی $\frac{120}{30} = 4$ نیمه عمر است:

$25 \xrightarrow{30 \text{ دقیقه}} 50 \xrightarrow{30 \text{ دقیقه}} 100 \xrightarrow{30 \text{ دقیقه}} 200 \xrightarrow{30 \text{ دقیقه}} 400$

۱ ۱۱۷ $(\frac{1}{64})^{x-1} = (\frac{1}{36})^{x-1} = (\frac{1}{2^6})^{x-1} = 2^{-6(x-1)} = 2^{-6x+6}$

$16^{-2x} = (2^4)^{-2x} = 2^{-8x}$
 $16^{-2x} = 2^{-8x} \Rightarrow 2^{-6x+6} = 2^{-8x}$
 $\Rightarrow 2^{-6x+6} = 2^{-8x} \Rightarrow -6x+6 = -8x$
 $\Rightarrow -6x+6 = -8x \Rightarrow -6x+8x = -6+8$
 $\Rightarrow 2x = -4 \Rightarrow x = \frac{-4}{2} = -2$

۲ ۱۱۸

$\sqrt[3]{9} = \frac{1}{9^{\frac{1}{4}}} = (3^2)^{\frac{1}{4}} = 3^{\frac{1}{2}}$
 $\sqrt{3} = 3^{\frac{1}{2}}$
 $\sqrt[4]{16} = 16^{\frac{1}{8}} = (2^4)^{\frac{1}{8}} = 2^{\frac{1}{2}}$
 $\sqrt{2} = 2^{\frac{1}{2}}$
 $\sqrt[3]{64} = 64^{\frac{1}{3}} = (2^6)^{\frac{1}{3}} = 2^2$
 $\Rightarrow \frac{3^{\frac{1}{2}} \times 3^{\frac{1}{2}}}{2^{\frac{1}{2}} \times 2^{\frac{1}{2}}} - 2^2 = \frac{3^1}{2^1} - 2^2 = \frac{3}{2} - 4 = -\frac{5}{2}$
 $= \frac{3-8}{2} = -\frac{5}{2} = -2 \frac{1}{2}$

۴ ۱۱۹ $f(10) = ?$, $c = 5$, $r = \frac{2}{100} = 0.02$, $t = 10$

$f(t) = c(1+r)^t \Rightarrow f(10) = 5(1+0.02)^{10}$
 $= 5(1.02)^{10} = 5((1.02)^5)^2 = 5(1.104)^2 = 5(1.219) = 6.095$
 ۶/۰۵ میلیون نفر یعنی ۶۰۵۰۰۰ نفر

۱ ۱۲۰ نمودار تابع حتماً از نقطه (۱, ۰) عبور کرده است پس: $b = 1$

ضمناً این نمودار از نقطه با مختصات (۲, $\frac{1}{4}$) می‌گذرد پس:

$y = a^x \Rightarrow \frac{1}{4} = a^2 \Rightarrow a = \pm \sqrt{\frac{1}{4}} \xrightarrow{a>0} a = \frac{1}{2}$
 $a + b = \frac{1}{2} + 1 = \frac{3}{2}$
 و در نهایت:

علوم و فنون ادبی

۳ ۱۲۱ نام پدیدآورندگان آثار: تنگسیر: صادق چوبک

آبینه‌های درداز: هوشنگ گلشیری

۴ ۱۲۲ داستان‌نویسی نوین با افرادی مانند «صادق هدایت، بزرگ علوی و صادق چوبک» گسترش یافت؛ این گروه موسوم به نویسندگان نسل اول هستند.

۲ ۱۲۳ ابیات سؤال سروده «سیدمحمدحسین بهجت تبریزی» ملقب به شهریار است.

۲ ۱۲۴ ترجمهٔ رمان‌ها و داستان‌های اروپایی باعث شد که نوشتن داستان به تدریج در زبان فارسی معمول گردد.

۱ ۱۲۵ بررسی «ایهام تناسب» در ابیات سؤال:

الف) مدام: همواره (معنی درست) / شراب (معنی نادرست، متناسب با می)
 ب) شور: هیجان (معنی درست) / نمکین (معنی نادرست، متناسب با شیرین)
 ج) باز: دوباره (معنی درست) / پرندهٔ شکاری (معنی نادرست، متناسب با مرغ، کبوتر و شاهین)

۱۳۳ ۱ تقطیع ابیات:

(الف)

به کار بردن فاعلاتن به جای فاعلاتن

ابدال ↓	شَد	بَا	جَبَّ	عَدَّ	مِی	سَدَّ	مَوَّ	نِیچَی	چَی	ایچَی
	-	-	-	U	-	U	-	-	U	-
	تاب	بَ	دَ	کَ	می	دندند	بند	بند	بند	کَ
	U	U	U	U	-	U	-	-	U	U
			↓							
↑										
	بلند بودن هجای پایان مصراع فاعلن			مفاعلن			فاعلن			

(ب)

بلند بودن هجای پایان مصراع

تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

بلند بودن هجای پایان مصراع ↓	هَر	کَ	دَا	نَد	کَنَد	ذَ	رَبَّ	رَه	مَقَدَّ	صَدَّ	دَدَّ	کَلَدَ	لِی	یَ	کِیست
	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	U	-	-	U	-
	هر	زَ	مَ	نِی	کَعَبَ	بَ	اِی	بِر	سَا	زَ	دَز	بَت	خَا	نَ	اِی
	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
											↑				
	بلند بودن هجای پایان مصراع فاعلن			مفاعلن			فاعلن			فاعلن			فاعلن		

حذف همزه

بلند بودن هجای پایان مصراع

حذف همزه

بلند بودن هجای پایان مصراع ↓	رَو	بِه	بَا	زِی	مَ	گَن	دَر	صَدَّ	فِی	عَشَدَّ	شَا	قَدَّ	زَانَك		
	-	-	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-		
	رَو	بِه	بَا	زِی	مَ	گَن	دَر	صَدَّ	فِی	عَشَدَّ	شَا	قَدَّ	زَانَك		
	-	-	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-		
	بلند بودن هجای پایان مصراع در وزن دوری مفتعلن			فاعلن			مفتعلن			فاعلن			مفتعلن		

(د)

بلند بودن هجای پایان مصراع در وزن دوری ↓	آ	مَدَّ	دَ	اِم	مَسَدَّ	سَدَّ	قَا	کَشَدَّ	تَی	شَمَدَّ	شَبَدَّ	رَ	فَ	نَا	
	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	
	آ	مَدَّ	دَ	اِم	مَسَدَّ	سَدَّ	قَا	کَشَدَّ	تَی	شَمَدَّ	شَبَدَّ	رَ	فَ	نَا	
	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	
	بلند بودن هجای پایان مصراع در وزن دوری مفتعلن			مفتعلن			مفتعلن			مفتعلن			مفتعلن		

تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فعلن

(۲) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن

(۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

۱۳۰ ۳ الف) به کارگیری فاعلاتن به جای فاعلاتن: ور نیاید / بلند در

نظر گرفتن هجای پایانی: موی

(د) بلند در نظر گرفتن هجای پایان نیم مصراع در وزن دوری: ر

۱۳۱ ۳

به کار بردن فاعلاتن به جای فاعلاتن در هر دو مصراع

شاخ	تُ	هَ	مَا	زَز	نَ	بَا	رِی	گَ	بَر
-	U	U	-	-	U	U	-	U	-
شاخ	تُ	هَ	مَا	زَز	نَ	بَا	رِی	گَ	بَر
-	U	U	-	-	U	U	-	U	-
	بلند بودن هجای پایان مصراع فاعلن			مفاعلن			فاعلن		

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در این بیت اختیار ابدال به کار نرفته است.

(۲) در این بیت اختیار ابدال به کار نرفته است.

(۴) در این بیت تنها در هجای نهم مصراع دوم، یک بار از این اختیار استفاده شده است.

۱۳۲ ۳ تقطیع بیت سؤال:

رید	خَ	زَر	چَن	یَ	دَ	بَا	دُ	دَا	بَ	زَر		
-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-		
رید	خَ	زَر	چَن	یَ	دَ	بَا	دُ	دَا	بَ	زَر		
-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-		
	بلند بودن هجای پایان مصراع فاعلن			مفاعلن			فاعلن			فاعلن		

وزن بیت: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن / بحر رمل

تقطیع گزینه (۳):

آ	سَدَّ	مَدَّ	دَ	اِم	مَسَدَّ	سَدَّ	قَا	کَشَدَّ	تَی	شَمَدَّ	شَبَدَّ	رَ	فَ	نَا	
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U		
آ	سَدَّ	مَدَّ	دَ	اِم	مَسَدَّ	سَدَّ	قَا	کَشَدَّ	تَی	شَمَدَّ	شَبَدَّ	رَ	فَ	نَا	
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U		
	بلند بودن هجای پایان مصراع در وزن دوری مفتعلن			مفتعلن			مفتعلن			مفتعلن			مفتعلن		

وزن بیت: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن / بحر رمل

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفعول مفاعیل مفاعیل فعل

(۲) مفعول مفاعلن فعولن

(۴) مفاعلین مفاعلین مفاعلین مفاعلین

۱ ۱۳۴

۱۴۰ ۱ مفهوم بیت سؤال: دعوت به خاموشی

مفهوم مقابل در گزینه (۱): آزاردهنده بودن خاموشی

مفهوم سایر گزینه‌ها: دعوت به خاموشی

زبان عربی (اختصاصی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا تعریب یا مفهوم مشخص

کن (۱۴۵ - ۱۴۱):

۱۴۱ ۱ ترجمه کلمات مهم: یا ایلینس / ای ابلیس / ما لک: تو را چه

شده / آلا تکنون: که نیستی / مع الساجدین: همراه سجده‌کنندگان

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۲ «ما سجده نمی‌کنی» در آیه نداریم، «مع الساجدین» ترجمه نشده است.

۳ «چرا» ترجمه صحیحی نیست، «ما سجده نکردی» معادلی ندارد، «آلا تکنون» ترجمه نشده است.

۴ «تکنون» مضارع است نه ماضی، «مع: همراه» نه «از».

۱۴۲ ۲ ترجمه کلمات مهم: ما أظلم الإنسان: انسان چقدر ستمگر

است / فسبب: زیرا باعث شده است / سلوگه الخاطی: رفتار اشتباهش / موت

کثیر من الکائنات البریئة: مرگ بسیاری از موجودات بی‌گناه

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱ «سبب» ماضی است نه مضارع، «کثیر: بسیاری» نه «بیشتر»، «البریئة: بی‌گناه» نه «خشکی» (البریئة).

۳ «ظلم می‌کند» نادرست است، «با...» نادرست است، «البریئة» نادرست ترجمه شده است.

۴ «بی‌گمان» زائد است، اسلوب تعجب «ما أظلم» درست ترجمه نشده است. دقت داشته باشید «أظلم» در «ما أظلم» اسم تفضیل نیست، «سلوک» مفرد است، «رقم زده است» ترجمه درستی از «سبب» نیست.

۱۴۳ ۲ ترجمه کلمات مهم: ربنا: پروردگارا، پروردگار ما / إحمینا: از ما

محافظت کن / من شرور الدنيا: در برابر بدی‌های دنیا / إملأها: آن را پر کن / سلاماً: از صلح

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱) با توجه به فعل‌های امر عبارت، «رب» مناداست نه مبتدا و به اشتباه فعل‌های جمله نیز به صورت امری ترجمه نشده‌اند.

۳ فعل را به صورت فعل ترجمه کنیم نه اسم، «حامی ما باش» نادرست است، «در» معادلی ندارد.

۴ کلاً این گزینه ترجمه عبارت دیگری است.

۱۴۴ ۳ «وانمود کرد: تظاهر» ماضی است. [رد گزینه (۱)]: «یکی از

پرندگان: أحد الطيور» [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]: در گزینه (۲) «أحد: یکی» مربوط به بال نیست و برای «پرندگان» آمده است و «جناحیه» به معنی «بال‌هایش» است نه «بالش»، «شکسته است» فعل معلوم است نه مجهول؛ بنابراین «قد کسر» اشتباه است.

۱۴۵ ۱ «هر چیزی با بخشیدن و انفاق کم می‌شود به‌جز دانش؛ که

زیاد می‌شود.» مفهوم این عبارت تشویق به «نشر دانش» است.

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
نَسْت	نَو	رَت	صَو	بِ	جِ	مَن	تِ	مَ	قَا	فِ	لِ	فِ	لِ	اِ
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
نَسْت	مَ	یِ	مَ	عَمَ	مُ	فِ	حَر	یَز	اِی	تِ	نَک	فُ	کَا	کَا
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
فعل	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

اختیارات وزنی: ۱- ابدال (هجای ۱۳ و ۱۴ مصرع اول) ۲- بلند بودن هجای پایانی (هجای ۱۵ مصرع اول) ۳- آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن (رکن اول مصرع دوم) ۴- بلند بودن هجای پایانی (هجای ۱۵ مصرع دوم)

۱۳۵ ۴ تقطیع بیت سؤال:

مَ	رَا	غَمَ	زِ	یِ	تُ	بِ	صَد	رَمِيز	گفت
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
تُ	نِی	زِی	فُ	لَايِلُ	بِی	وَ	فَا	یِی	مَ
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
فعلون	فعلون	فعلون	فعلون	فعلون	فعلون	فعلون	فعلون	فعلون	فعلون

مقاربت مثنی محذوف

وزن سایر گزینه‌ها:

۱) مفاعیلین مفاعیلین فعلون
۲) فعلاتن مفاعیلین فعلون
۳) فعلون فعلون فعلون

۱۳۶ ۲ گزینه (۲) از تکرار رکن «فعلون» پدید آمده است.

سایر گزینه‌ها حاصل تکرار رکن «فعلاتن» هستند.

۱۳۷ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): آسیب حسادت به

حسود می‌رسد.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) میهن‌دوستی
۲) بلاکشی و مورد حسادت بودن
۳) شدیدتر بودن حسادت آشنایان

۱۳۸ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): تقابل عشق با عقل

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) تقابل عشق و شکیبایی
۲) بی‌وفایی معشوق
۳) تقابل عشق و آسایش

۱۳۹ ۴ مفهوم مشترک بیت‌های «ب»، «ج» و «ه»: بی‌توجهی به

ملامت و سرزنش دیگران / ملامت‌کشی عاشق

مفهوم سایر بیت‌ها:

الف) توصیه به انسان‌دوستی و پرهیز از مردم‌آزاری
ه) فاش شدن راز عشق / افشای اشک

۱۵۶ ۴ از جمله اقدامات رضاشاه، احداث راه‌آهنی بود که بندر ترکمن

را به بندر شاهپور متصل می‌کرد.

۱۵۷ ۳ چند ماه بعد از شروع جنگ جهانی دوم، نیروهای آلمانی نیرو،

بلژیک و هلند را تسخیر کردند و سپس، به فرانسه هجوم آوردند و این کشور را اشغال کردند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اسپانیا بی طرف ماند.

(۲) انگلستان هرگز به تصرف آلمان درنیامد.

(۴) ایتالیا از متحدین آلمان بود.

۱۵۸ ۳ پس از آنکه بنی‌صدر از مقام فرماندهی کل قوا و ریاست

جمهوری عزل شد و اوضاع سیاسی کشور ثبات و آرامش یافت، رزمندگان اسلام با شجاعت و صلابت عزم خود را برای بیرون راندن دشمن متجاوز از خاک میهن عزیزمان جزم کردند. ابتدا امام خمینی (ره) به عنوان فرمانده کل قوا، فرمان شکستن محاصره آبادان را صادر کردند ← بنابراین پس از بنی‌صدر، امام خمینی (ره) فرمانده کل قوا شد.

۱۵۹ ۱ بلافاصله پس از شروع جنگ تحمیلی، در جبهه زمینی

رزمندگان ارتش، سپاه پاسداران و ژاندارمری به همراه مردم شهرها و روستاهای مرزی، عشایر غیور و نیروهای ستاد جنگ‌های نامنظم که شهید مصطفی چمران آن‌ها را فرماندهی می‌کرد، به مقابله با دشمن شتافتند و پیشروی نیروهای عراقی را متوقف و یا کند کردند.

۱۶۰ ۲ اولین مرحله فعالیت سیاسی و مبارزه امام خمینی (ره) با

اعتراض به تصویب‌نامه انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی آغاز شد. از دیدگاه حضرت امام (ره)، این تصویب‌نامه موجب تضعیف اسلام و افزایش حضور بهائیان در حکومت می‌شد.

۱۶۱ ۱ با ورود آمریکا به جنگ، جبهه قدرتمندی در برابر کشورهای

محور شکل گرفت و اوضاع را به سود متفقین تغییر داد.

۱۶۲ ۳ طراحان کودتا از طریق اشرف پهلوی و ژنرال نورمن شوارتسکف

آمریکایی، محمدرضا پهلوی را که در پذیرش کودتا مردد بود، متقاعد کردند که با کودتا موافقت کند.

۱۶۳ ۳ پس از این‌که دانشجویان پیرو خط امام (ره) سفارت آمریکا در

تهران را تسخیر و اعضای سفارت را دستگیر و بازداشت کردند، دولت‌مردان آمریکایی در شرایط دشواری قرار گرفتند. از این رو، آمریکا با طراحی یک عملیات پیچیده نظامی، اقدام به پیاده کردن نیروهای ویژه خود در صحرای طبس کرد (اردیبهشت ۱۳۵۹). مأموریت این گروه زبده نظامی، تسخیر چند مرکز در تهران و خارج کردن آمریکاییان بازداشتی از ایران بود.

۱۶۴ ۲ وقتی جنگ جهانی دوم درگرفت، دولت ایران اعلام بی‌طرفی کرد.

در آن زمان، کشور ما روابط بازرگانی گسترده‌ای با آلمان داشت و تعداد زیادی از کارشناسان آلمانی در ایران مشغول کار بودند. تلاش‌های انگلستان برای جلوگیری از دادوستد آلمان با کشورهای بی‌طرف، اعتراض حکومت رضاشاه را برانگیخت و باعث شد که ایران از طریق شوروی به تجارت با آلمان ادامه دهد. با حمله هیتلر به شوروی (ژوئن ۱۹۴۱/تیر ۱۳۲۰) معادله جهانی به زیان ایران به هم خورد و یک بار دیگر، شوروی و انگلستان علیه میهن ما متحد شدند.

گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۱۴۶ - ۱۵۰):

۱۴۶ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «حَلَقٌ» آفریده است» متعدی است نه لازم.

(۲) «نظاماً» مفرد است نه جمع مکسر.

(۴) «نبات» مفرد مذکر است نه جمع مؤنث سالم.

۱۴۷ ۳ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) پروردگار ما اجابت‌کننده دعاهاى صادقانه است! ✓

(۲) خداوند ما را از برپادارندگان نماز قرار دهد! ✓

(۳) آیا می‌توانی مرا در انجام کارم نورانی کنی! (نادرست است؛ در جای خالی باید «تُعین»: یاری کنی» قرار بگیرد). ✗

(۴) امیدوارم لبخند همیشه بر لب‌ت باشد! ✓

۱۴۸ ۲ در گزینه (۲) جمع مکسر وجود ندارد. در سایر گزینه‌ها

«الفثران، المشاكل و أعمال» جمع مکسر «فَأَرْ، المُشكلة و عمل» هستند.

۱۴۹ ۴ دقت کنید: در گزینه (۴) باید مصدر باب «مُفَاعَلَةٌ» بیاید که

حرکت عین‌الفاعل آن فتنحه است: «مُهاجَرَةٌ».

۱۵۰ ۲ در گزینه (۲) «مُعَلَّمَةٌ» مناداست و مضاف هم نیست. در سایر

گزینه‌ها «عباد (= عبادی)، صدیقی و اُمّی» منادا هستند و مضاف و ضمیر «ی» مضاف‌الیه آن‌هاست.

تاریخ

۱۵۱ ۳ در دوران قیمومیت انگلستان بر فلسطین در سال‌های پس از

جنگ جهانی اول، یهودیان بیشتری به این کشور مهاجرت کردند.

۱۵۲ ۴ در پی استعفای مصدق و روی کار آمدن قوام، آیت‌الله کاشانی

ضمن مخالفت با نخست‌وزیری قوام، مردم را به مبارزه فراخواند. در روز ۳۰ تیر ۱۳۳۱ مردم به خیابان‌ها ریختند.

۱۵۳ ۴ در فاصله دو جنگ جهانی، نظامیان هدایت سیاست داخلی و

خارجی ژاپن را در اختیار گرفتند و این کشور را در جهت اهداف توسعه‌طلبانه نظامی سوق دادند. هم‌چنین، به کشورهای همسایه از جمله چین لشکرکشی کردند، از جامعه ملل خارج شدند و به همراه آلمان و ایتالیا کشورهای محور را شکل دادند.

۱۵۴ ۴ در آستانه محرم ۱۳۸۳/ق/۱۳۴۲ ش امام خمینی (ره) به

سخنرانان مذهبی سفارش کردند که در مراسم مختلف، خطر اسرائیل را برای مردم توضیح دهند و آسیب‌های وارده بر جامعه اسلامی و مراکز دینی را بازگو کنند.

۱۵۵ ۲ الف) محدوده جغرافیایی قرارداد ۱۹۳۳م به میدان‌های نفتی

شناخته‌شده جنوب کشور محدود گردید.

ب) معدودی از نمایندگان مجلس شورای ملی که مخالف قرارداد الحاقی بودند، مانع رأی‌گیری درباره آن شدند.

ج) در قرارداد داریسی طرف انگلیسی تعهد کرد که ۲۰ هزار لیتر نقد، ۲۰ هزار لیتر به شکل سهام و ۱۶ درصد سود خالص سالانه به دولت ایران پرداخت کند.

۱۷۳ ۲ بررسی عبارتهای نادرست:

(الف) نقاطی را که به وسیله مسیره‌ها به هم مربوط می‌شوند، گره می‌نامند.
(ج) هر چه میزان انحراف یا پیچ و خم کم‌تر باشد، احداث راه کم‌هزینه‌تر و آسان‌تر است.

۱۷۴ ۳ آلودگی منظر ← انبوه موتورسیکلت‌ها، کانتینرها و ...

۱۷۵ ۲ در کشور ما از دیرباز در برخی شهرها مانند اصفهان، یزد، کاشان، بناب و میاندوآب، فرهنگ استفاده از دوچرخه بسیار رایج بوده است.

۱۷۶ ۳ خط روزگردان در برخی از نقاط انحراف پیدا کرده است تا از مشکلات روز تقویمی در مکان‌های مختلف کشورها یا جزایری که خط از آن‌ها عبور می‌کند، جلوگیری شود.

۱۷۷ ۴

۱۲۷/۵ درجه شرقی ۸/۳۰° → ۱۲ ظهر پاریس ← ۷ صبح نیویورک ۷۵ درجه غربی
۲۰:۳۰ شب توکیو

$$۱۵ = ۱ \text{ ساعت}$$

$$۱۲۷/۵ = ۸:۳۰ \text{ ساعت}$$

$$۷۵ = ۵ \text{ ساعت}$$

۱۷۸ ۳ بررسی عبارتهای نادرست:

(الف) در سال ۱۹۱۱ میلادی، کره زمین به ۲۴ منطقه زمانی یا قاچ ساعتی تقسیم شد.

(ج) در سال ۱۸۸۴ میلادی، نصف‌النهار گرینویچ که از رصدخانه گرینویچ لندن عبور می‌کند، مبدأ اندازه‌گیری طول جغرافیایی شد.

۱۷۹ ۱ شناخت موقعیت گسل‌ها در درک عمل زمین‌لرزه اهمیت زیادی دارد.

۱۸۰ ۴ به گسل‌هایی که در زیر پوشش رسوبی سطحی مدفون شده‌اند، گسل‌های پنهان می‌گویند.

۱۸۱ ۲ به جایی که پوسته تشکیل‌دهنده قاره آسیا - اروپا به پوسته تشکیل‌دهنده قاره آفریقا و هند برخورد می‌کند، کمربند کوهستانی آلپ - هیمالیایا می‌گویند.

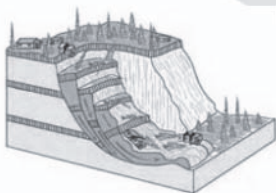
۱۸۲ ۳ بررسی عبارتهای نادرست:

(ب) به حجم آبی که در زمانی مشخص از یک مقطع معین رود عبور می‌کند، آبدهی رود می‌گویند.

(ج) بیشتر سیل‌ها پس از یک بارش شدید و سریع جاری می‌شوند.

۱۸۳ ۱ از خصوصیات حوضه‌های گرد:

۱- مدت زمان کم‌تری صرف می‌شود تا آب آبراهه‌ها خارج شوند.
۲- به علت انشعابات پراکنده سرشاخه‌ها که طول آن‌ها تقریباً به یک اندازه است، همه جریان‌ها هم‌زمان به خروجی می‌رسند.

۱۸۴ ۳

جابه‌جایی حجم عظیم مواد در سطح دامنه‌های پرشیب

۱۶۵ ۴ عصر جنگ سرد تا سقوط دیوار برلین و فروپاشی نظام کمونیسم ادامه یافت (۱۹۸۹م).

۱۶۶ ۴ پس از اعدام انقلابی رزم‌آرا به دست خلیل طهماسبی، یکی از اعضای جمعیت فداییان اسلام (۱۶ اسفند ۱۳۲۹)، مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی شدن صنعت نفت برداشته شد. چند روز بعد از آن، نخست مجلس شورای ملی (۲۴ اسفند ۱۳۲۹) و سپس مجلس سنا در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ طرح ملی شدن صنعت نفت را تصویب کردند و جنبش ضداستعماری ملت ایران در گام نخست به پیروزی رسید.

۱۶۷ ۱ هیتلر پس از آن‌که در جبهه غرب و در جنگ با انگلستان به بن‌بست رسید، تصمیم گرفت جبهه دیگری در شرق بگشاید. از این رو، ارتش نازی با نادیده گرفتن پیمان عدم تجاوز به شوروی، برق آسا به خاک این کشور که تا آن زمان در جنگ بی‌طرف مانده بود، هجوم برد (ژوئن ۱۹۴۱). ارتش استالین که غافلگیر شده بود، ضربات و تلفات سنگینی را متحمل شد و آلمانی‌ها تا نزدیکی مسکو پیش رفتند، اما روس‌ها به خود آمدند و سرسختانه در برابر آلمانی‌ها مقاومت کردند. آنان با بهره‌گیری از سرمای زود هنگام زمستان و کمک‌های تدارکاتی و تسلیحاتی انگلستان و آمریکا که از طریق خاک ایران به آن‌ها می‌رسید، پیشروی نیروهای آلمانی را متوقف و حملات متقابل خود را آغاز کردند. در نتیجه ایستادگی روس‌ها، ارتش هیتلر از حالت تهاجمی خارج شد و موضع دفاعی گرفت.

۱۶۸ ۳ در فاصله سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲، شاه فقط بر ارتش مسلط بود و نظارت و قدرت اداری و اجرایی کشور در اختیار مجلس شورای ملی و هیئت دولت بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اعیان و اشراف زمین‌دار و غیرزمین‌دار در مجلس، هیئت دولت و در سطح محلی، قدرت و نفوذ زیادی داشتند.

(۲) در این دوره، مطبوعات و احزاب نیز به صورت گسترده و با شور و شوق فراوان فعالیت می‌کردند و نقش مؤثری در تحولات سیاسی و اجتماعی داشتند.

(۴) شاه فقط بر ارتش مسلط بود و نظارت و قدرت اداری و اجرایی کشور در اختیار مجلس شورای ملی و هیئت دولت بود.

۱۶۹ ۴ دولت دکتر مصدق برای مقابله با تهدیدها و تحریم‌های اقتصادی انگلستان، برنامه اقتصاد بدون نفت را اجرا کرد.

۱۷۰ ۱ پس از پیروزی قیام ۳۰ تیر، شرایط تغییر کرد؛ همکاری و اتحاد رهبران، شخصیت‌ها، احزاب و گروه‌های دست‌اندرکار نهضت بر اثر غلبه روحیه لجاجت، خودمحوری، قدرت‌طلبی و منفعت‌جویی‌های فردی و گروهی به تفرقه و دشمنی تبدیل شد.

جغرافیا

۱۷۱ ۱ مدیریت حمل و نقل عبارت است از کلیه فعالیت‌های برنامه‌ریزی و اجرایی با هدف بهینه‌کردن سامانه‌های حمل و نقل.

۱۷۲ ۲

$۱۰۰ \times \frac{\text{طول مسیر قابل احداث بین دو مکان}}{\text{طول مسیر مستقیم بین دو مکان}} = \text{شاخص انحراف } (\%)$

$$۲\% = \frac{۱۶}{۸} \times ۱۰۰ = ۲۰۰ \Rightarrow$$

نظام آموزشی کشورها از دیگر ابزارهای اعمال قدرت نرم است؛ یعنی یک کشور می‌تواند از طریق نفوذ در نظام آموزشی کشور دیگر، در آن کشور اعمال قدرت کند و فرهنگ و جهان‌بینی نسل‌های آینده‌ساز آن کشور را مطابق منافع و اغراض خود تغییر دهد.

در گذشته، قدرت سخت یک کشور موجب سلطه سیاسی و اقتصادی بر سایر کشورها می‌شد.

قدرت فردی انسان محدود است. او نمی‌تواند همه نیازهای خود را به تنهایی برآورده سازد و برای تأمین برخی از نیازهای خود، به کمک دیگران احتیاج دارد.

۱ ۱۹۵ در یک جهان اجتماعی، نظام سیاسی نمی‌تواند مستقل از نظام‌های دیگر مانند نظام فرهنگی، اقتصادی و ... باشد؛ بلکه در تعامل با آن‌ها قرار می‌گیرد. نظام سیاسی، بر نظام‌های دیگر، اثر می‌گذارد و از آن‌ها نیز تأثیر می‌پذیرد. برای مثال با تشکیل اتحاد جماهیر شوروی، مزرعه‌داری دولتی و مزرعه‌داری اشتراکی به عنوان دو شیوه پیشبرد اقتصاد کشاورزی رایج شدند (تأثیر نظام سیاسی بر نظام اقتصادی) و شعار جمهوری فرانسه بر سردر یک کلیسا پس از قانون سال ۱۹۰۵ م مبنی بر جدایی دین از سیاست (تأثیر نظام سیاسی بر نظام فرهنگی) بیانگر این تأثیرپذیری است.

۴ ۱۹۶

روش حکومت	براساس فضیلت	براساس خواست و میل حاکم
تعداد حاکمان	موناشری	فرد

اشتراک مدل لیبرال و مدل عدالت اجتماعی ← رویکرد به نابرابری اجتماعی
اشتراک مدل همانندسازی و مدل تکثرگرا ← سیاست‌گذاری هویتی

۲ ۱۹۷ بررسی عبارتهای نادرست:

ب) هر کنش سیاسی، یا به قصد تغییر وضع موجود انجام می‌شود یا با هدف حفظ آن. اگر تمایل به حفظ وضع موجود باشد، هدف، پیشگیری از تغییری است که وضعیت را «بدتر» می‌کند و هرگاه تمایل به تغییر وجود داشته باشد، هدف ایجاد وضعیت «بهتر» است.

د) همانندسازی به معنای پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه بود؛ به گونه‌ای که همه گروه‌ها همسان شوند. به عبارت دیگر، همانندسازی سیاسی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند. اندیشمندان اجتماعی معتقدند که سیاست هویت متعلق به دوره پسادردن است که هویت‌ها موضوعی برای نزاع و درگیری می‌شوند. سیاست هویت بر تفاوت‌ها و هویت‌های خاص و محلی تأکید می‌کند.

۳ ۱۹۸ اگر ادعا شود دانش، تماماً محصول شرایط اجتماعی و فرهنگی است و جوامع و فرهنگ‌ها نیز متفاوت اند - تازه درون هر جامعه‌ای گروه‌های مختلف وجود دارند و درون هر گروهی افراد مختلف وجود دارند - و هر گروه، جامعه و فرهنگی نیز دانش خاص خود را تولید می‌کند؛ چگونه می‌توان گفت که دانش و شناختی، بهتر از شناخت دیگری است؟ چگونه می‌توان میان شناخت‌های مختلف داوری کرد و شناخت صحیح را تشخیص داد. می‌بینید که پابندی کامل به این رویکرد، امکان شناخت واقعی را از انسان‌ها می‌گیرد و قطعاً رویکردی که اساس دانش را انکار می‌کند، نمی‌تواند قابل قبول باشد.

۴ ۱۸۵ مهم‌ترین پیامد خشکسالی، کاهش یا از بین رفتن محصولات کشاورزی و بروز قحطی و گرسنگی است.

۴ ۱۸۶ پس از وقوع زمین‌لرزه باید مواظب پس‌لرزه‌ها باشیم و به سرعت برق را قطع کنیم ← مدیریت بعد از زمین‌لرزه

۳ ۱۸۷ دلیل اصلی افزایش خسارت‌های ناشی از سیلاب‌ها در چند دهه اخیر در ایران، توسعه سکونتگاه‌ها و تغییر کاربری اراضی و ساخت و سازها در حریم سیل‌گیر رودخانه‌ها و فعالیت‌های نابردانه انسانی مانند از بین بردن پوشش گیاهی بوده است.

۱ ۱۸۸ اجرای روش‌های آبخیزداری و تقویت پوشش گیاهی حوضه و نفوذ دادن آب باران در حوضه‌ها از روش‌های غیرسازهای در مدیریت پیش از وقوع سیل هستند.

۳ ۱۸۹ امروزه با استفاده از بازتاب‌های طیف الکترومغناطیسی پدیده‌های سطح زمین که سنجنده‌ها دریافت می‌کنند، می‌توان اطلاعاتی را از سطح خشکی‌ها و دریاها ذخیره و پردازش کرد و نمایش داد.

۳ ۱۹۰ ماهواره‌های منابع زمینی (لندست)، تقریباً هر ۲۴ ساعت یک بار به دور کره زمین می‌چرخند.

جامعه‌شناسی

۳ ۱۹۱ رسانه‌های آمریکایی، اسلام‌هراسی را به عنوان شیوه‌ای برای بسط هژمونی آمریکا به کار می‌برند تا مردم جهان را برای مقابله با اسلام راضی و همراه سازند.

الیگارشوی حکومت اقلیتی از سرمایه‌داران است که در برابر اکثریت مردم مسئول نیستند.

هنگامی که قدرت برخلاف حکم و قانون الهی باشد، اما تبعیت از آن، از روی رضایت باشد، قدرتی مقبول ولی غیرمشروع وجود دارد.

جامعه‌شناسان انتقادی، یافتن راهی برای داوری علمی درباره ارزش‌های اجتماعی به ویژه در عرصه قدرت را ضروری می‌دانند و دست شستن از این آرمان بزرگ را بن‌بست زندگی انسان معرفی می‌کنند.

۲ ۱۹۲ لیبرال دموکراسی نوعی نظام سیاسی است که ادعا می‌کند با خواست و اراده اکثریت مردم شکل می‌گیرد و هیچ حقیقت و فضیلتی را که مستقل از خواست مردم باشد، به رسمیت نمی‌شناسد.

۴ ۱۹۳ آنان که توان تأثیرگذاری بیشتری بر اراده دیگران دارند، از قدرت اجتماعی بیشتری برخوردارند.

هنگامی که سلطه به شیوه فرهنگی اعمال شود، بیشتر مورد رضایت و پذیرش قرار می‌گیرد؛ جامعه‌شناسان از این نوع سلطه به «هژمونی» تعبیر می‌کنند.

جامعه‌شناسان انتقادی معتقدند که رویکردهای تبیینی و تفسیری هر دو محافظه‌کارند و نه تنها هیچ راه‌کاری برای بهتر ساختن وضعیت موجود ندارند، بلکه انسان‌ها را در برابر وضعیت موجود منفعل و مجبور می‌سازند.

۲ ۱۹۴ انقلاب‌هایی که با استفاده از قدرت نرم رسانه‌ها درصدد براندازی حکومت‌های مخالف غرب برآمدند، انقلاب‌های رنگین نام گرفتند؛ مانند انقلاب نارنجی اوکراین و انقلاب گل سرخ گرجستان.

۲۰۴ ۳ در آغاز قرن بیستم، میرزای نائینی با توجه به واقعیت‌های اجتماعی ایران با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین کرد و امام خمینی (ره) با توجه به شرایط اجتماعی پایان قرن بیستم، مسئله ولایت فقیه و انقلاب اسلامی را طرح نمود.

در اواخر قرن بیستم، هویت به جای قشربندی و کشمکش طبقاتی، محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی شد.

۲۰۵ ۱ اگر جوامع و فرهنگ‌های دیگر را از منظر خودشان مطالعه کنیم؛ تعدد و تنوع فرهنگ‌ها و جوامع معاصر و قدیمی، علوم اجتماعی را درگیر مطالعات پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده می‌سازد.

با حذف مالکیت خصوصی، انگیزه رقابت از بین می‌رود؛ زیرا این امر سبب می‌شود تلاش و شایستگی بیشتر افراد کوشا و توانمند نادیده گرفته شود. در این رویکرد، نقطه شروع رقابت‌ها یکسان می‌شود، اما به دلیل این‌که انگیزه رقابت از بین می‌رود، راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.

«مدینه فاسقه» و «مدینه ضاله» در نظریه فارابی، جوامعی هستند که در نتیجه انحراف از مدینه فاضله، شکل گرفته‌اند.

۲۰۶ ۳ جامعه‌شناسی انتقادی با پذیرش رویکرد تفسیری معتقد است که تمام معانی و ارزش‌ها ساخته و پرداخته اراده‌های افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌هاست.

۲۰۷ ۲ در مدل تکثرگرا، تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و حتی تشدید می‌گردد، برای مثال درون بسیاری از جوامع صنعتی، تقسیم‌بندی‌های نژادی و قومی وجود دارد؛ جدایی فرانسوی‌زبانان ایالت کبک از انگلیسی‌زبان‌ها در کانادا و کشمکش میان فلامان‌ها و والون‌ها در بلژیک. نسل‌کشی، جابه‌جایی اجباری، کنترل جمعیت، جداسازی و فشارهای سخت اجتماعی از جمله روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی هستند، مانند اخراج و کشتار مسلمانان میانمار موسوم به روهینگیا.

فارابی جوامعی را که از علوم عقلی بی‌بهره‌اند، «مدینه جاهله» نامیده است. در جوامع جاهله علم ابزاری می‌تواند وجود داشته باشد، اما علمی که از ارزش‌ها، آرمان‌ها و حقیقت زندگی سخن بگوید، وجود ندارد. اهرام جیزه که نقطه اوجی در تکامل شیوه معماری مقابر مصر در دوره پادشاهی کهن است، یک نمونه از مدینه جاهله می‌باشد.

۲۰۸ ۴ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

ب) با ظهور جهان متجدد، دولت‌هایی شکل گرفتند که دیگر خود را با هویت دینی مسیحی نمی‌شناختند، بلکه هویت خود را با توجه به تاریخ، جغرافیا، قومیت یا نژادشان تعریف می‌کردند.

د) جامعه‌شناسی انتقادی از عقل ابزاری و عقل تفسیری عبور می‌کند و به دنبال عقلانیت دیگری می‌گردد که ظرفیت و توان داوری ارزشی و انتقادی داشته باشد.

۱۹۹ ۲ در مدینه ضاله، نظرات علمی پذیرفته‌شده در مدینه فاضله هم تحریف می‌گردند و آرمان‌ها، ارزش‌ها و امور غیرعقلانی، آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند.

«در سخن گفتن با دیگری، از زبان خود برای شناخت یک‌دیگر، تفاهم و تعامل استفاده می‌کنیم.» این جمله بیانگر استفاده از عقل تفسیری است. عقلانیت جهان اسلام در تولید دانش علمی نسبت به محیط فرهنگی و اجتماعی نقش محوری دارد، ولی همه عرصه‌های علمی را به تنهایی سامان نمی‌دهد.

۲۰۰ ۳ این خلدون از جامعه آرمانی سخن نگفت و روش او در علوم اجتماعی مشابه روشی که چهارصد سال بعد، کنت در جامعه‌شناسی تبیینی به کار گرفت، حسی و تجربی است. علمی که درباره چگونگی استفاده از علوم ابزاری و اهداف، ارزش‌ها و آرمان‌های انسان صحبت می‌کنند، علم نافع هستند.

«هرگز جامعه‌ای بدون تأمین میزانی از غفت، شجاعت، حکمت و عدالت روی سعادت دنیوی و اخروی را نخواهد دید.» این جمله بیانگر عقل عملی است.

۲۰۱ ۳ فقه شیعه جامعه‌ای را مطلوب می‌داند که دارای دو ویژگی است: اول این‌که روابط و ساختارهای آن با مشارکت و همراهی مردم، عادلانه باشد؛ دوم این‌که حاکمان و کارگزاران جامعه نیز عالم به عدالت و عمل‌کننده به آن باشند؛ یعنی عالم و عادل باشند.

علوم اجتماعی جهان متجدد دانش علمی را به دانش حسی و تجربی محدود می‌کنند و تفسیر را در تقابل با تبیین می‌دانند.

۲۰۲ ۴ از نظر علامه طباطبایی، عقل عملی به انسان در انجام عملش یاری می‌رساند و در این مسیر پدیده‌هایی را ایجاد می‌کند که در علوم اجتماعی بررسی می‌شوند. او چنین پدیده‌هایی را که با قرارداد و اعتبار عقل عملی ایجاد می‌شوند، «اعتباریات» می‌نامد؛ مانند گروه، خانواده، قانون و جامعه. اعتباریات دو ویژگی دارند: به خواست و اراده انسان به وجود می‌آیند؛ دارای آثار و پیامدهای غیرارادی هستند.

۲۰۳ ۲ در آغاز قرن بیستم، میرزای نائینی با توجه به واقعیت‌های اجتماعی ایران با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین کرد.

عالمان مسلمان در دوران معاصر در توصیف و تبیین وضعیت کنونی جهان اسلام مطالب زیادی نوشته‌اند. آن‌ها پس از آشنایی با علوم اجتماعی جهان متجدد، برای شناخت مسائل اجتماعی از نظریات جدید هم کمک گرفته‌اند. این تعامل با علوم اجتماعی مدرن می‌تواند زمینه طرح نظریات جدید را فراهم آورد.

ابوریحان بیرونی در کتاب تحقیق ماللهند با روش تجربی و تفهیمی، فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد و با استفاده از روش عقلی، به ارزیابی انتقادی این فرهنگ نیز پرداخت.

هر گروه، جامعه و فرهنگی می‌خواهد از چشم خودش به خود بنگرد و نه از چشم دیگران. پیدایش نظریه فمینیستی معاصر، نظریه آفریقایی‌تبار، نظریه آمریکایی بومی و ... در علوم اجتماعی امروز، نتیجه چنین مطالبه و درخواستی‌اند.

۲۲۳ ۲ مهم‌ترین تفاوت مدینه جاهله با مدینه فاضله در هدف است، نه در روش.

۲۲۴ ۲ خداوند، عالم طبیعت را با لطف و عنایت خود پدید آورده و همه اجزای آن چنان ترکیب و تألیف شده‌اند که بهترین نظام ممکن، یعنی نظام احسن را تحقق می‌بخشند.

۲۲۵ ۳ سهروردی عقل و شهود و وحی را با هم به کار می‌برد، چرا که از نظر او عقل بدون شهود بی‌نتیجه و شهود بدون عقل گمراه‌کننده است.

۲۲۶ ۳ تفاوت موجودات در شدت و ضعف نورانیت آن‌هاست.

۲۲۷ ۳ کتاب نجات مختصر کتاب شفا است و در گزینه (۳) هم همین صورت است.

۲۲۸ ۱ طبق نظریه تشکیک وجود تفاوت موجودات در شدت و ضعف آن‌هاست.

۲۲۹ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دانشمندانی که موضوعات اعتقادی دین را با استدلال و منطق مورد بحث قرار می‌دهند، متکلم نامیده می‌شوند.

(۲) حیات عقلی مسلمانان از همان ابتدای ظهور اسلام آغاز شد و بعد از دو قرن، به حیات فلسفی انجامید.

(۳) نهضت ترجمه متون که از قرن دوم هجری آغاز شد، یکی دیگر از زمینه‌های شکل‌گیری حیات فلسفی در جهان اسلام بود.

۲۳۰ ۴ دانشمندانی که موضوعات اعتقادی دین را با استدلال و منطق

مورد بحث قرار می‌دهند، متکلم نامیده می‌شوند. پس، حیات عقلی مسلمانان از همان ابتدای ظهور اسلام آغاز شد و بعد از دو قرن، به حیات فلسفی انجامید.

نهضت ترجمه منحصر به دانش فلسفه نبود، بلکه علوم گوناگون از قبیل منطق، فلسفه، نجوم، ریاضیات، طب، ادب و سیاست را هم شامل می‌شد و در نتیجه آن، کتاب‌های فراوانی از زبان‌های یونانی، پهلوی، هندی و سریانی و در رشته‌های مختلف علمی ترجمه شدند.

در فلسفه نیز مسلمانان، یادگارهای فیلسوفان بزرگ یونان را آموختند و با نقد و بررسی آرای آن حکیمان، نظام فلسفی نوینی را سامان بخشیدند که ضمن برخورداری از آرای افلاطون و به خصوص ارسطو، دربردارنده اندیشه‌های جدیدی بود که تا آن روزگار سابقه نداشت.

۲۰۹ ۱ برخی تفاوت‌ها مانند تفاوت در قد، هوش، ثروت و تحصیلات، تفاوت‌های رتبه‌ای نامیده می‌شوند.

برخی نابرابری‌ها، طبیعی هستند، مانند نابرابری افراد در قد و ضریب هوشی، اما برخی نابرابری‌ها مانند نابرابری در تحصیلات و ثروت، اجتماعی‌اند؛ یعنی در جامعه ایجاد می‌شوند.

برخی تفاوت‌ها، تفاوت‌های اسمی نامیده می‌شوند و نمی‌توان افراد را براساس این تفاوت‌ها، رتبه‌بندی کرد، مانند تفاوت در جنسیت.

برخی تفاوت‌ها رتبه‌ای اجتماعی هستند، مانند تفاوت در پایگاه اجتماعی افراد.

۲۱۰ ۲ ارزیابی وضعیت فعلی کودکان کار و تجویز راه‌کارهایی برای کاهش آن ← رویکرد انتقادی

پرداختن به علت رواج کودکان کار و یافتن راه‌هایی برای کنترل آن ← رویکرد تبیینی

فهم معنای پدیده کودکان کار و شناخت آن ← رویکرد تفسیری

فلسفه

۲۱۱ ۳ عقل در دوره جدید اروپا، یعنی از رنسانس تاکنون، تحولات و تطوراتی را از سر گذرانده که عمدتاً مربوط به حدود توانایی‌های عقل است.

۲۱۲ ۴ گزینه (۴) به عقیده اهل حدیث شباهت دارد.

۲۱۳ ۳ کانت در داورى میان عقل‌گرایان و تجربه‌گرایان، این بخش از نظر تجربه‌گرایان را بذریفت که عقل نمی‌تواند وجود اموری مانند خدا و نفس مجرد انسان را اثبات کند.

۲۱۴ ۱ از عقول، به عنوان مهم‌ترین مخلوق خدا نام برده نشده است.

۲۱۵ ۲ بیت مذکور نشان‌دهنده عقول مجرد و تدبیرگر است.

گزینه (۳) به تنهایی صحیح است، اما مرتبط با بیت نیست.

۲۱۶ ۲ عقل انسان بالقوه بوده است.

۲۱۷ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) فیلسوفان مسلمان حس‌گرا نبوده‌اند.

(۳) به مجردات «ناطق» نسبت داده نمی‌شود.

(۴) استدلال عقلی برای سطوح مختلف جامعه متفاوت است.

۲۱۸ ۱ فلاسفه مسلمان عقل را در کنار حس و قلب، یکی از ابزار معرفت می‌دانند.

۲۱۹ ۴ ارتباط با عقول مجرد همان وحی است که برای پیامبران مقدر بوده است. وحی عالی‌ترین مرتبه شهود است.

۲۲۰ ۴ فلسفه اسلامی در آغاز سرشتی کاملاً استدلالی داشت و متکی بر آرای ارسطو بود.

۲۲۱ ۴ به عقیده فارابی، مسیر سعادت و کمال انسان از زندگی اجتماعی می‌گذرد؛ لذا هدف اصلی جامعه و مدینه، سعادت دنیا و آخرت است.

۲۲۲ ۳ رئیس مدینه فاضله نباید چون پیامبر باشد، بلکه باید خود پیامبر باشد.